

LOVEC 1983 6

glasilo Lovske zveze Slovenije

LOVEC

glasilo
Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo

letnik LXVI. št. 6
junij—rožnik 1983

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije
Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik Borut Ingolič

Odgovorni urednik Boris Leskovic
Ivan Božič, France Cvenkel, Branko
Galjot, Jelo Gašperšič, Vitomir
Mikuletič, Vinko Opalk, Polona
Terčelj, Veljko Varičak.

Lektor in korektor Sončika Lorenci

Tajnica uredništva Magda Vetrih

Lovec izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide v začetku
leta, v januarju.

Ta številka je izšla v 21 900 izvodih.
Po mnenju Republiškega sekretariata
za kulturo in prosveto SRS, št. 421-2/72,
je LOVEC oproščen prometnega davka.

Letni prispevek zveze lovskih družin
po članu lovske družine Lovski zvezi
Slovenije, v katerem je vračunana tudi
naročnina za glasilo LOVEC za leto 1983,
je 570 din (od tega za glasilo Lovec
350,50 din).

Za druge naročnike

je letna naročnina 360 din, za inozemstvo
750 din. Posamezen izvod revije je 35 din.
Naročnino je treba plačati vnaprej
na žiro račun Lovske zveze Slovenije.

Vse gradivo za objavo pošiljajte

Uredništvu glasila LOVEC,
Župančičeva 9 — p. p. 505,
61001 Ljubljana.

Telefon (061) 214 948.

Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo.

Cene malim oglasom:

do 15 besed 134 din, od 15 do 25 besed
160 din, od 25 do 30 besed 340 din.

Za vsako nadaljnjo besedo 10 din.

Za člane lovskih organizacij
v SR Sloveniji velja polovična cena.

Male oglase je treba plačati vnaprej
na žiro račun

Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9,
Ljubljana: 50101-678-47158.

IZ VSEBINE:

Peter Šuler	184	S 3. zasedanja skupščine LZS
Veljko Varičak	186	Komisija CIC za veliko divjad je zasedala v Ljubljani
Vlado Jenko	191	Pomagajmo poljski jerebici
Stane Mlinar	193	Načrtna gojitev male divjadi v ZLD Posavje-Krško je spodbudna
Boris Leskovic	195	Četrtrič po lovskih smučinah v Hotedršici
Boris Komac	196	Kako pravilno pripravimo trofejo — merjašče čekane
	197	Vprašanje uredništvu
Janez Pernat	198	Po krvnem sledu . . .
Lovska organizacija:	202	LD Globoko gostiteljica 10. jubilejnega srečanja lovskih pevskih zborov in rogistov Slovenije — K. S.
	202	Don Alfonso De Urquijo, predsednik CIC med trentarskimi lovci — Boris Komac
	203	Zgledno sodelovanje — Marjan Praznik
	204	V ZLD Celje ustanovljen aktiv lovskih tehnikov — V. D.
	204	Medrepubliški lov — Ernest Rečnik
Jubilanti:	205	Alojz Primc — petinsedemdesetletnik — F. D.
	205	Alojz Vrhovnik — osemdesetletnik — V. Š.
	206	Franc Munda — osemdesetletnik — D. Z.
Lovski oprtnik:	206	Lov na petelina — Viktor Lukše
	207	Enorogi srnjak — Janez Papež
	208	Zanimivosti — Valter Dvoršek
V spomin:	209	Ivan Ferlež-Milan
	209	Anton Gutman — Š. H.
Lovska kinologija	211	Občni zbor LKD Celje — S. K.
	212	Predvidena legla

BARVNA SLIKA NA NASLOVNI STRANI:

Večina košut poleže že v maju. Ker je tele že po nekaj urah sposobno slediti materi, so izgube med teleti razmeroma skromne in prirastek pri jelenjadi višji kot pri srnjadi. Tele je prve mesece življenja značilno obarvano, nekaterim živalim pa obledele pike ostanejo vse življenje, zlasti na hrbtu.

Življenje gozda in jelenjadi je tesno povezano. To narekuje usklajeno delo gozdarjem in lovcem, še zlasti pri ohranjevanju in izboljševanju prehranskih razmer za to divjad. V tem času lovci pripravljajo seno za zimsko krmljenje jelenjadi.

Foto Janez Papež

SLIKA NA DRUGI STRANI OVITKA — STR. 182

Navadni kanji ali mišarju so najljubši gozdni obronki, kjer največkrat čepi na izbranem dvignjenem mestu — gredi in oprezuje za mišmi in voluharicami.

Foto Konrad Lampe, Diana

S 3. zasedanja skupščine LZS

Peter Šuler

V Ljubljani so se v soboto 16. aprila letos zbrali delegati na 3. seji skupščine LZS. Na zasedanju so obravnavali predlog zaključnega računa LZS za leto 1982 in republiškega sklada za poravnavo škod od divjadi, predlog programa znanstvenoraziskovalnega dela do leta 1985, spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o zasnovi, uresničevanju in verifikaciji izobraževalnega programa v okviru LZS in samoupravnega sporazuma o enotnih gojitvenih smernicah v Sloveniji, sledila pa je razprava o nalogah lovske organizacije pri uresničevanju izhodišč o inozemskem lovskem turizmu.

Delegati so najprej obravnavali predlog zaključnega računa, ki sta ga skupščini predložila Svet za gospodarska in finančna vprašanja in izvršni odbor. Zaključni račun obsega prihodke v višini 26 301 430,68 din ter odhodke v višini 22 681 573,35 din. Presežek prihodkov nad odhodki znaša tako 3 619 857,13 din in je bil že razporejen s predračunom za leto 1983. V republiškem skladu za poravnavo škod od divjadi je bilo v l. 1982 na voljo 437 563,55 din. Izplačila za škode so znašala 303 513,75 din, tako da je v skladu ostalo 134 049,80 din neporabljenih sredstev.

V krajši razpravi so delegati brez pripomb sprejeli zaključni račun LZS za leto 1982 in zaključni račun Republiškega sklada za poravnavo škod od divjadi.

Prav tako so delegati brez pripomb sprejeli poročilo o raziskovalni nalogi »Mala divjad« v letu 1982 ter program znanstvenoraziskovalnega dela v lovstvu SRS za obdobje 1983—85. V program so vključene raziskave o divjadi in okolju, ukrepi za ohranitev velikih zveri v Sloveniji, problematika male divjadi, zdravstveno varstvo male divjadi v Sloveniji, ekologija nekaterih vrst velike divjadi v Sloveniji in ekologija divjega petelina.

Največ pa so delegati razpravljali

o predlogu sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o zasnovi, uresničevanju in verifikaciji izobraževalnega programa v okviru LZS, ki ga je predložil Svet za vzgojo, izobraževanje in propagando LZS. S predlaganimi spremembami in dopolnitvami je treba dopolniti nekatere določbe veljavnega samoupravnega sporazuma, in sicer predvsem tiste, ki se nanašajo na način opravljanja lovskega izpita. Samoupravnemu sporazumu je dodan še podroben poslovnik o opravljanju lovskega izpita, program praktičnega dela lovskega izpita in program tečajev za lovske pripravnike, ki so poslej obvezni. Z omejenimi spremembami in dopolnitvami želimo olajšati pripravo kandidatov za opravljanje lovskega izpita, hkrati pa zagotoviti potrebno strokovno znanje ob vstopu v lovske vrste.

V razpravi o uresničevanju nalog na področju razvijanja inozemskega lovskega turizma so na skupščini ugotovili, da so bila prizadevanja za povečanje lovskega turizma — v celoti vzeta — uspešna, vendar pa je uspeh po posameznih območjih oz. zvezah lovske družin dokaj različen. Zato je skupščina ponovno pozvala zveze lovske družin, naj analizirajo vzroke za slabši odziv v tej akciji, hkrati pa sprejela pobudo, da bi pri pripravi meril za določanje obveznosti pri financiranju programa Lovske zveze Slovenije upoštevali inozemski lovski turizem tako, da bi prihodek od njega odšteli od osnove, na podlagi katere se določijo prispevki posameznih zvez lovske družin.

SPREJETE NEKATERE DOPOLNITVE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ENOTNIH GOJITVENIH SMERNICAH V SR SLOVENIJI ZA OBDOBJE 1980—85

Skupščina Lovske zveze Slovenije je sprejela tudi nekatere dopolnitve samoupravnega sporazuma o enot-

nih gojitvenih smernicah. Predloge za te dopolnitve je pripravil Svet LZS za varstvo okolja in gojitev divjadi potem, ko je v javni razpravi zbral in ovrednotil vse ugotovljene predloge za spremembe in dopolnitve omenjenega dokumenta.

Skupščina LZS je namreč na svoji 2. seji 18. decembra 1982 obravnavala in ocenila pripravljeno analizo odstrelov najpomembnejših vrst velike divjadi. Gradivo je bilo pripravljeno z nazorno prikazanim pregledom stanja po posameznih lovskogojitvenih območjih (LGO) in po analitični primerjavi teh ugotovitev s predvidevanji sporazuma o enotnih gojitvenih smernicah. V zvezi s tem je bila sprejeta usmeritev za nekatere potrebne dopolnitve gojitvenih smernic, ki ob doslednem spoštovanju osnovnih bio-ekoloških zakonitosti posamezne vrste divjadi odpirajo tudi nekatere dinamične možnosti poseganja z odstrelom in s tem zagotavljajo tudi večjo praktično učinkovitost smernic.

Izhajajoč iz tega je skupščina sprejela naslednje dopolnitve samoupravnega sporazuma o enotnih gojitvenih smernicah:

III. JELENJAD — kategorizacija (str. 8)

tč. 2/b — Jeleni C (dveletni in starejši)

Sem uvrščamo vse dveletne (drugo rogovje) in starejše šilarje ne glede na dolžino šil, vse vilarje z nadočnikom ter vse slabo razvite šestereake z izrazito trikotno obliko rogovja ne glede na njihovo starost.

IV. SRNJAD (str. 10)

Odstrel zajema 50% mladičev in enoletne srnjadi in 50% starejših srnjadi po naslednji strukturi:

srnjaki

25 % mladičev in enoletnikov
(B lanščakov)
25 % dve- in večletnih
(20 % A, 80 % B)

50 %

srne

25 % mladičev in enoletnih mladic
25 % dve- in večletnih

50 %

Ob sprejemu teh sklepov so v razpravi poudarili, da naj bi s tem omogočili večjo učinkovitost pri realizaciji načrtov odstrela. Zelo pomembna je tudi ugotovitev, da bo pri jelenjadi s temi spremembami omogočeno učinkovitejše varovanje srednje starih, dobro razvitih jelenov. Premočno poseganje v ta starostni razred je bila doslej ena najočitnejših slabosti pri gojitvi jelenjadi.

Pri odstrelu srnjadi pa naj bi z združitvijo starostnih razredov mladičev in enoletnikov (lanščakov) moškega spola zagotovili pogoje za izpolnitev tega dela odstrela. Dosedanja delitev, po kateri naj bi bil v tem delu odstrela delež mladičev moškega spola 5 % in lanščakov 20 %, je bila očitno preveč toga, kar je zaviralo opravljanje odstrela, zlasti v kvalitetnih populacijah, v katerih je delež B lanščakov skromen oz. gojitveni kriteriji niso sledili kvaliteti srnjadi. Kljub temu pa naj bi bilo tudi v prihodnje težje odstrela pretežno na enoletnikih in le izjemoma naj bi manjkajoči delež izpolnjevali z jesenskim odstrelom moških mladičev srnjadi.

Blaž Krže

Predel lovišča ZGD »Kozorog«-Kamnik v Zgornji Savinjski dolini

Ivo Napotnik

V JUNIJU zakon dovoljuje lov na vso nezaščiten divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad. Če je seveda odstrel planiran in lovska organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem zabranila.

divji prašič
(odstrel vodeče svinje ni dovoljen!)

srnjak

ruševac
do 15. VI.

volk
(po odločbi)

10. VI. vzide ob 4.12 in zaide ob 19.52
25. VI. vzide ob 4.13 in zaide ob 19.57

= 3. VI.,

= 11. VI.,

= 17. VI.,

= 25. VI.

Komisija CIC za veliko divjad je zasedala v Ljubljani

(Nadaljevanje)

Veljko Varičak

ROMUNIJA — pismeno poročilo dr. Horisa A. Almasana

Gamsi v Romuniji sodijo v podvrsto, imenovano tudi karpatski gams (*Rupicapra rupicapra carpatica*); znani so po izredni moči rogljev. Pospešeni gojitveni in zaščitni ukrepi, ki so jih uvedli v povojnih letih, so pripomogli, da so se gamsi tako številčno kot tudi prostorsko močno razširili. Njihov življenjski prostor obsega območja od najvišjega vrha Karpatov (2540 m) do dolin gorovja Fovoras in Retezat (500 m). V teh dolinah živi populacija t. i. gamsov goščarjev, ali kot jim v Romuniji tudi pravijo — »ekotip gozdnega gamsa«.

V povojnih letih so v Romuniji opravili tudi nekaj naselitev gamsov, ki so lepo uspele in tako obsega zdaj življenjski prostor gamsov okoli 400 000 ha površine. Žal avtor v svojem poročilu ne navaja podatkov o odstrelu, o številčnosti pa daje pregled stanja le za posamezna območja, ne pa za Romunijo kot celoto. Tako npr. navaja, da so v loviških okrajih Brasov, Dimbovita in Prahov ocenili številčnost na 1000 gamsov, v loviških okrajih Sibiu, Hunedoara, Arges, Vilcea in Gorj pa na okoli 4000 do 4500 gamsov. Populacija v gorovju Retezat in Poiana Maruluj šteje od 3000 do 4000 gamsov.

Da bi zagotovili močno in zdravo

gamsjo populacijo, so v zadnjih letih lov omejili le na izločanje tistih osebkov, ki so slabotni ali podpopovprečni. Lov je torej popolnoma selektivnega značaja.

Romunske izkušnje kažejo, da je v gamsjem življenjskem prostoru od zveri, ki žive tam, gamsom najnevarnejši ris, manj volk, medtem ko jim medved sploh ni nevaren.

Avtor končuje poročilo z oceno kakovosti gamsjih rogljev v Romuniji. Poudarja, da imajo Romuni svetovni rekord (141,40 točk) in da je bilo na svetovni razstavi v Plovdivu najmočnejših trinajst gamsjih rogljev iz Romunije, tem sledijo eni roglji iz Jugoslavije, nadaljuje pa se vse do zaporedne številke 22 z romunskimi roglji. Poročevalec ugotavlja, da bodo imeli tudi v prihodnje v Romuniji gamse z izredno kakovostnimi roglji, seveda pod pogojem, da bo lov tak, da bo zagotovil primerno številčnost gamsov, in če bodo z odstrelnimi načrti zagotovili pravilno spolno razmerje ter odgovarjajočo starostno sestavo, ob upoštevanju vseh prednosti selektivnega značaja odstrela.

Udeležence delovne skupine »Gamsi« je v imenu predsedstva SRS pozdravil član predsedstva Lojze Briški. Od leve proti desni: Marko Bulc podpredsednik CIC, Alfonso de Urquijo, predsednik CIC in Lojze Briški.

Foto B. Krže

ŠPANIJA — poročevalec dr. Juan Luis Oliva de Suelves

V Španiji živita dve podvrsti gamsov — kantabrijski gams (*Rupicapra rupicapra parva*), imenovan tudi »rebeco«, in pirenejski gams (*Rupicapra rupicapra pyrenaica*), imenovan tudi »sarríos«. Po obarvanosti in velikosti se podvrsti razlikujeta tako druga od druge kot od navadnega srednjeevropskega gamsa.

Kantabrijski gamsi žive v Kantabrijskem gorovju na površini okoli 350 000 ha, številčnost pa so ocenili na 20 000 živali, medtem ko je povprečni letni odstrel 700 gamsov ali 3,5 % od ocenjene številčnosti. Pirenejski gams (to je populacija, ki živi tudi na severni, francoski strani Pirenejev) živi na južnih pobočjih Pirenejev na površini okoli 450 000 ha. V Španiji ocenjujejo

Kantabrijski gams (*Rupicapra rupicapra parva*) v zimski dlaki

številčnost teh gamsov na 26 000 živali, odstrelijo pa okoli 800 gamsov na leto oz. 3,07 % od ocenjene številčnosti.

V Kantabrijskem gorovju je okoli 70 % lovišč državnih, 30 % pa zasebnih oz. občinskih. V Pirenejih pa je državnih 90 % lovišč in le 10 % občinskih oz. zasebnih.

Zdravstveno stanje obeh podvrst gamsov je dobro, vendar prihaja v zadnjem času do izbruhov manjših epidemij kužne gamsje slepote. V Kantabrijskem gorovju so kužno gamsjo slepoto prvič zasledili leta 1978; bolezen se je razvila v milejši obliki, tako da ni bilo poginov in je po dveh letih sama izginila.

Leta 1980 pa je kužna gamsja slepota izbruhnila v osrednjih Pirenejih. Tudi tu se bolezen ni pojavila v hujši obliki in med okuženimi gamsi je bilo zelo malo poginov. Da bi širjenje te kužne bolezni omejili, so odstrelili 162 bolnih živali. Od takrat se kužna gamsja slepota pojavlja le občasno, in sicer samo v dolini de Aran.

Na koncu poročila je poročevalec navedel tudi najmočnejše trofeje obeh podvrst gamsov. Najmočnejši roglji kantabrijskega gamsa imajo 93,45 točk, najmočnejši roglji pirenejskega gamsa pa 106,80 točk.

ŠVICA — poročevalec Arnold Schawwalder

Gamsi žive v Švici v glavnem v tistih kantonih, v katerih je vpeljan sistem patenta oz. lovnih dovolilnic.

Teh kantonov je 17 in v njih ocenjujejo številčnost na 59 000 gamsov. V kantonih, v katerih velja »sistem revirjev«, pa živi okoli 6500 gamsov. Skupna številčnost je torej 65 500 gamsov.

Švica ima 40 zveznih rezervatov v izmeri okoli 1 655 000 ha, kjer cenijo številčnost na 14 000 gamsov. Nekateri kantoni pa tudi sami zapirajo za lov določena manjša ali večja območja; zapora traja običajno pet let, nato pa lov ponovno dovolijo. V večjih zveznih rezervatih, ki merijo med 80 000 in 200 000 ha, je zagotovljen gamsji stalež, toda prirastek je tu veliko manjši kot v loviščih, v katerih lovijo normalno. V zveznih rezervatih opravljajo samo nujno potrebni odstrel bolnih, slabotnih ali prestarelih gamsov obeh spolov, torej izključno strogo gojitveni odstrel, za kar skrbijo poklicni lovski čuvaji. Ta odstrel zajame le okoli 4 % gamsov od ocenjene številčnosti, kar je odločno premalo, zato na teh rezervatnih območjih (kot posledica prevelike gostote populacije) pogosto izbruhnejo razne epidemije.

Medtem ko v Švici gamsje garje komajda poznajo, pa je med gamsi precej izgub zaradi kužne gamsje slepote. Švicarske izkušnje govore, da tako imenovani popolni odstrel ni izvedljiv, zato se omejujejo le na odstrel tistih gamsov, ki so popolnoma oslepel.

Spolno razmerje gamsov je 1 : 2 v korist koza, saj v večini kantonov odstrelje dvakrat več kozlov kot koza. Nekoč so bile koze popolnoma zaščitene. Danes je odstrel nevodečih koz dovoljen, za uplenitev vodeče koze pa so predpisane visoke kazni. Tudi odstrel kozličev je v večini kantonov prepovedan. Razporeditev po starostnih razredih je slaba. Ker kozličev ne love, je številčnost v razredu mladih izredno visoka. Zaradi enostranskega posega v populacije, predvsem z odstrelom kozlov, in zaradi čedalje večjega števila lovcev, ki intenzivno love, srednji in zreli razred kozlov komaj še obstaja. Razporeditev po starostnih razredih pri kozah je veliko boljša.

V kantonih, v katerih velja revirski sistem lova (St. Gallen), lovijo tako kot drugod v Alpah. Tu znaša odstrel skupaj z izgubami največ do 25 % od ocenjene številčnosti. V kantonih, v katerih velja sistem do-

Kantabrijski gams v letni dlaki

volilnic oz. patenta, pa je način gospodarjenja drugačen. Lovci lahko odstrelje na leto enega do štiri gamse. Merilo za odstrel je dolžina rogljev, lovna doba je omejena na 10 do 14 dni. Ta način je po njihovih izkušnjah neustrezen, saj tako odstrelijo predvsem najboljše mlade dve do triletne kozle.

V kantonu Bern ima lovec pravico, da odstrelje dva gamsa: enega kozla z najmanjšo dolžino rogljev 20 cm in eno kozo z najmanjšo dolžino rogljev 18 cm, ki pa ne sme biti vodeča, ali enega kozla, ki ne sme biti težji od 15 kg. Pri tem sistemu je odstrel v celoti razdeljen na 1/3 enoletnih gamsov, 1/3 kozlov in 1/3 koza.

V celoti vzeto je v Švici številčnost koza dobra, medtem ko sta pri kozlih tako številčnost kot starostna sestava nezadovoljivi.

Srednji razred in razred starih obstajata praktično samo še v zveznih rezervatih. Morali bodo začeti ukrepati, vendar obzirno in počasi, sicer bodo švicarski visokogorski lovci uveljavili svoje nepisane zakone, po katerih v svojih gorah love prosto in brez prevelikih omejitev.

ZR NEMČIJA — poročevalec dr. J. Boch

V ZR Nemčiji žive gamsi v glavnem v bavarskih Alpah in v manjšem številu tudi v Schwarzwald.

Zadnje čase posegajo z odstrelom več med koze in kozliče z namenom, da bi izboljšali spolno raz-

Številčnost in odstrel gamsov v ZRN

Leto	Številčnost	Odstrel kozlov	Odstrel koza in kozličev	Skupni odstrel	% odstrela in številčnosti
1970	12 639	617	628	1245	9,85
1975	14 681	892	956	1848	12,58
1977	15 457	1110	1658	2768	17,90
1980	13 417	900	1215	2115	15,76

merje in popravili starostno strukturo. Odstrel se je povečal tudi v tistih loviščih, ki mejijo na območja, okužena z gamsjimi garjami, da bi zmanjšali gostoto populacije na ogroženih območjih. Gamsje garje so namreč v bavarskih Alpah že dolgo navzoče in so se razširile na zahod do reke Inn. Širjenje gamsjih garij proti zahodu je preprečila prav ta reka, saj je za to nevarno bolezen nepremagljiva ovira že več kot 10 let. V nekaterih z garjami okuženih loviščih je številčnost gamsov upadla na 20 % od stanja pred izbruhom bolezni.

Najnovejše smernice za gojitev in lov gamsov določajo spolno razmerje 1 : 1,5 v korist koza. Kot prirastek računajo 30 do 40 % od števila koza, vendar poudarjajo, da je treba odstreliti najmanj polovico prirastka. Razlikujejo tri starostne razrede:

razred mladih — od eno do triletni kozli in koze,

razred srednjih — štiri do sedemletni kozli in štiri do enajstletne koze,

razred starih — kozli, stari 8 let in več ter koze, stare 11 let in več.

Po možnosti naj bi 50 % odstrela opravili v razredu mladih, srednji razred pa naj bi ohranili; telesno in trofejno močne koze iz srednjega razreda se ne smejo odstreliti, tudi če ne vodijo kozličev.

Lov na splošno izvajajo po merilih, pri katerih upoštevajo predvsem starost in zdravstveno stanje gamsov (pravilna in pravočasna prebarvanost, telesna teža). Odstrel koza naj bi opravili čimprej, tako da bi lov v času prska omejili in da bi bil odstrel kozlov med prskom omejen.

Na območjih, ki so okužena z garjami, priporočajo naslednje ukrepe: — doseči spolno razmerje 1 : 1, — zaščititi srednje stare močne gamse,

— pospešiti nadzor nad gamsi tudi v zimskih mesecih in lovopustu,

— celoletni odstrel sumljivih (slabo prebarvanih ali slabotnih) in bolnih gamsov.

JUGOSLAVIJA — poročilo Lovske zveze Jugoslavije, poročevalec dipl. ing. Bruno Skumavc

Gamsi v SFR Jugoslaviji žive v gorah vse od severozahodnega dela države v Sloveniji do jugovzhodnega dela v Makedoniji, in sicer v socialističnih republikah Sloveniji, Hrvaški, Bosni in Hercegovini, Srbiji z avtonomno pokrajino Kosovo,

v Črni gori in Makedoniji. Ker se načini gospodarjenja s to visokogorsko divjadjo regionalno nekoliko razlikujejo, bomo tudi naše poročilo podali po republikah, kakor tudi sumarno za celotno državo.

Številčnost in odstrel

Iz podatkov v tabeli je razvidno, da je številčnost gamsov na območju Jugoslavije ocenjena na 25 164 živali, evidentirani odstrel pa znaša 2415 gamsov, kar je 9,6 % od ocenjene številčnosti.

V Jugoslaviji sta številčnost in odstrel gamsov za leto 1981 po posameznih republikah in pokrajini razvidna iz razpredelnice.

Gospodarjenje

Slovenija

V SR Sloveniji gospodarimo z gamsi na osnovi Samoupravnega sporazuma o enotnih gojitvenih smernicah za obdobje 1980—1985. O

Gams *Rupicapra rupicapra* (Linné, 1758) — podvrste in razširjenost

- Srednjeevropski gams** *Rupicapra rupicapra rupicapra* (Linné 1758)
Razširjenost: Alpski predeli Francije, Švice, Avstrije, Liechtensteina, Nemčije, deli Jugoslavije; naseljen v Schwarzwald, v Vogezih, v Elbsandsteingebirgeju (NDR) ter na Češkoslovaškem in Poljskem, v Argentini in na Novi Zelandiji
Obstoj: zagotovljen
- Pirenejski gams** *Rupicapra rupicapra pyrenaica* (Bonaparte 1848)
Razširjenost: Pireneji
Obstoj: precej zanesljiv
- Kantabrijski gams** *Rupicapra rupicapra parva* (Cabrera 1911)
Razširjenost: Kantabrijsko pogorje v Španiji
Obstoj: samo še okrog nacionalnega parka Covadonga, v masivu Picos de Europa in v masivu Pena Ubina
Obstoj: zagotovljen
- Abruški gams** *Rupicapra rupicapra ornata* (Neumann 1899)
Razširjenost: Apenini, Abruci
Obstoj: precej zanesljiv
- Balkanski gams** *Rupicapra rupicapra balcanica* (Bolckay 1925)
Razširjenost: Jugoslavija, Grčija, Bolgarija, Albanija
Obstoj: v Jugoslaviji in Bolgariji zagotovljen, v Albaniji precej zanesljiv, v Grčiji ogrožen
- Kavkaški gams** *Rupicapra rupicapra caucasica* (Lydekker 1910)
Razširjenost: Kavkaz
Obstoj: ponovno zagotovljen
- Maloazijski gams** *Rupicapra rupicapra asiatica* (Lydekker 1908)
Razširjenost: Turčija — gorski predeli Taurusa, Pontusa in Antitaurusa
Obstoj: precej zanesljiv
- Karpatki gams** *Rupicapra rupicapra carpatica* (Couturier 1938)
Razširjenost: Romunija — Karpati
Obstoj: zagotovljen
- Francoski gams** *Rupicapra rupicapra cartusiana* (Couturier 1938)
Razširjenost: Francoske Alpe, masiv Chartreuse
Obstoj: zagotovljen

Werner Trense

gospodarjenju z gamsi na območjih, okuženih z gamsjimi garjami, glej poročilo Branka Galjota v Lovcu št. 4/82, str. 122.

Hrvaška

Na Biokovem, kjer je danes najpomembnejša populacija gamsov v tej republiki, so v prvih letih po naselitvi načrtovani odstrel opravljali zelo previdno. Zdaj načrtujejo odstrel v višini 15—20% od dejanske številčnosti gamsov, in sicer tako, da zajamejo vse starostne razrede, in z izborom po kakovosti. Cilj gojitve je, da ostane v populaciji dovolj kondicijsko in trofejno najkakovostnejših živali.

Na Velebitu naseljevanja gamsov še niso končali in jih nadalje načrtujejo zlasti v liškem območju tega gorovja. Raziskave o možnostih naseljevanja na tem območju se nadaljujejo.

Bosna in Hercegovina

Z gamsi gospodarijo na osnovi lovsko-gospodarskih načrtov in na osnovi letnih načrtov. Njihovo delo je usmerjeno zlasti na zaščito, gojitev gamsov, ureditev lovišč in na način odstrela. Odstrel gamsov opravljajo regionalno v skladu z realnim letnim prirastkom, in sicer tako, da del načrtovanega števila živali za odstrel ne odstrelijo, temveč odloviijo žive in jih naseljujejo na druga območja.

Srbija

Odstrel gamsov opravljajo na osnovi lovsko-gospodarskih načrtov in je v povprečju nižji, kot so zmogljivosti posameznih biotopov. Del gamsov tudi odlove zaradi načrtnega naseljevanja na druga za gamse primerna območja.

Kosovo

Z gamsi gospodarijo v tej pokrajini zelo obzirno, tako da je načrtovani odstrel nižji od ugotovljenega prirastka. Računajo, da je gostota populacije okoli 5 gamsov na 100 ha površine gamsjih biotopov.

Makedonija

V zadnjih letih so začeli posvečati gamsom večjo skrb s posebnimi gojitveno-zaščitnimi ukrepi (nadzor in tehnična ureditev lovišč, izdelava lovskih steza, solnic ipd.).

Številčnost in odstrel gamsov v Jugoslaviji

Republika oz. pokrajina	Ocenjena številčnost 1975	Ocenjena številčnost 1981	Razmerje številčnost 1981/1975	Opravljeni odstrel 1981	% odstrela glede na številčnost
Slovenija	13 000	11 446	88	2128	18,6
Hrvaška	700	1 350	193	80	5,9
Bosna in Hercegovina	5 900	6 054	103	103	1,7
Srbija	1 040	820	195	40	4,9
Kosovo		1 214		14	1,2
Črna gora	1 300	780	60	trajno zaščiteno	
Makedonija	3 000	3 500	116	50	1,4
Skupaj	24 130	25 164	104	2415	9,6

Današnja številčnost gamsov v Jugoslaviji kaže v primerjavi s podatki za leto 1975 težnjo po naraščanju (indeks 104) kljub stagnaciji oz. upadanju številčnosti gamsov v Sloveniji zaradi garjavosti.

Zdravstveno stanje — razen na območjih, okuženih z gamsjo garjavostjo — je dobro, moč gamsjih rogljev pa nadpovprečna, kar velja zlasti za nekatere z naselitvijo na novo ustvarjene populacije (Biokovo).

Z veljavnimi ukrepi za preprečevanje širjenja gamsjih garij imamo določene uspehe, in sicer v tem, da smo zmanjšali hitrost širjenja te bo-

lezni in da ni več ekstremno velikih poginov. Menimo pa, da je problem še vedno odprt in da nam znanstveno raziskovalno delo še ni dalo dokončnih odgovorov.

Iz prikaza o odstrelu po posameznih območjih Jugoslavije vidimo, da so najmočnejše populacije gamsov predvsem v alpskem in predalpskem pogorju. Zgodovinski podatki in uspešne naselitve gamsov po gorah preostalega dela Jugoslavije pa kažejo, da so ekološke razmere za to divjad tudi tam izredno dobre. Z nadaljevanjem naseljevanja gamsov v nove biotope in s postreženimi zaščitno-gojitvenimi ukre-

Prof. dr. Kurt Onderscheka med referatom o trenutnem stanju gamsje garjavosti
Foto B. Krže

Po lovu na gamse

Foto B. Galjot, Diana

pi so dani predpogoji za naglo številčno krepitev gamskih populacij po visokih gorah Jugoslavije.

Gamsje garje na južnem pobočju Karavank — poročevalec dipl. ing. Bruno Skumavc

V svojem poročilu je ing. B. Skumavc navedel, da so se gamsje garje pojavile v naših loviščih na tromeji med Avstrijo, Italijo in našo državo v letu 1973. Po opisu načinov za preprečevanje širjenja te bolezni je avtor v zanimivi razporednici prikazal dinamiko širjenja gamskih garij.

V zadnjih 10 letih smo ugotovili na območju južnega dela Karavank v loviščih LD 919 garjavih gamsov, od tega smo našli poginulih 61%, odstrelili pa smo jih 39%. Spolno razmerje pri teh gamsih je bilo 1:1,31 v korist koza, starostna struktura pa naslednja:

Kozličji 16,70 %
2—4 letni 31,50 %
I. starostni razred 48,20 %

Kozli 5 do 9 let
Koze 5 do 12 let
II. starostni razred 38,40 %

Kozli nad 9 let
Koze nad 12 let
III. starostni razred 13,40 %

Hitrost širjenja garij na južnem pobočju Karavank

Leto	Poginilo gamsov	Okuženo območje ha	Razširitev	
			km/leto	skupaj km
1973	12		5	5
1974	—		—	—
1975	36	4500	12	17
1976	257	4500	—	17
1977	236	6300	12	29
1978	100	7300	6	35
1979	80	7800	2	37
1980	103	9600	5	42
1981	82	9600	—	42
1982	13	9600	—	42

Na območjih, ki so jih garje prešle, se stanje popravlja in se pojavljajo le posamezni primeri te bolezni. Številčnost gamsov pa se je na tem območju, ki pripada sedmim lovskim družinam, občutno zmanjšala. Na skupni bonitarni površini za gamse, ki meri 9600 ha, so leta 1972 številčnost ocenili na 1240 gamsov, medtem ko jih je bilo leta 1982 samo 210, kar je le $\frac{1}{5}$ nekdanje številčnosti. Sedanji stalež gamsov na južnem pobočju Karavank pa daje zdrav videz; gamsi so pravilno in pravočasno prebarvani, zimске izgube pa so malenkostne.

S poročilom Jugoslavije je bilo poročanje po posameznih državah končano. V nadaljevanju nam je dr. Sigrid Schweng z univerze v

Banbergu orisala kratek zgodovinski pregled lova na gamse.

Nato je Filip Šabić, direktor gozdne gospodarstva Makarska, prikazal izredno zanimiv in poučen film o gamsih na Biokovem.

Naslednji dan so se zvrstila strokovna predavanja, in sicer prof. R. R. Hofmann: Evolucijsko in sezonsko prilagajanje prebavila pri gamsu;

dr. Vittorio Peracino: Kužna slepota gamsov in kozorogov — strategija bolezni;

prof. K. Onderscheka: Trenutno stanje raziskovanja gamskih garij;

prof. S. Valentinčič: Gamsje garje v Sloveniji; določene okoliščine, v katerih se pojavljajo in dosedanje potekanje te bolezni.

Te referate bomo v celoti ali v skrajšani obliki objavili v naslednjih številkah glasila Lovec.

Posebna delovna skupina je pripravila tudi predlog resolucije, ki so jo potem navzoči sprejeli. O njej bodo še razpravljali in sklepali na generalni skupščini CIC v Dubrovniku maja letos, glasilo Lovec pa jo bo objavilo, ko bomo poročali o tej skupščini CIC.

Naj omenimo še to, da je vse udeležence delovne skupine GAMSI v imenu predsedstva Socialistične republike Slovenije sprejel član predsedstva Lojze Briški. Ogledali so si tudi Slovenski lovski muzej v Bistri in se udeležili skupnega lova v GL LZS Žitna gora.

Končamo lahko z ugotovitvijo, da so taka posvetovanja vsekakor koristna; izmenjava izkušenj pri gojitvenih ukrepih in ukrepih za preprečevanje širjenja raznih bolezni pri gamsih (garjavost, slepota) vsekakor prispeva tudi k naporom za ohranitev in pravilno gospodarjenje z gamsi pri nas. Dejstvo, da je CIC izbral za koordinatorsko usklajevanja načel gojitve gamsov prav našo državo, je vsekakor priznanje tudi naši lovski organizaciji in našim lovcem ter strokovnjakom, ki se poklicno ali amatersko ukvarjajo s to problematiko.

Pomagajmo poljski jerebici

Vlado Jenko, ZLD Posavje — Krško

Biotop poljske jerebice, v katerem je lahko njena populacija zelo visoka in velik tudi njen letni prirastek, sestavljajo območja bolj ali manj strnjenih njivskih površin pa tudi travnikov, če so pomešani z njivami, vse do okoli 450 m nadmorske višine. Jerebicam ne ustrezajo obsežne travniške površine v eni parceli, predvsem pa ne gozdovi. Najbolj primerne zanje so manjše in številne njive s hitro menjavajočimi se kulturami, kot so vse vrste žit (ozimna in jara žita), vse vrste okopavin, krmne in travne rastline (lupina, vse vrste detelj, grahorica), razne industrijske rastline (sladkorna repa, repica, sončnica, lan, koprplja, sirek in druge). Vmes naj bodo parcele z vrbovino, gramozne jame, obrasle s trnjem in robidovjem, manjše površine grmičevja in žive meje. Tla morajo biti topla, prepustna in suha, bogata s humusom, peščena ali ilovnato-peščena z bujnim rastlinjem.

Na takih površinah je precej plevela in dovolj živalske hrane (žuželk). Poljska jerebica se prehranjuje v zimskih mesecih izključno z rastlinsko hrano (semena trav, plevela in drugih rastlin, sočna mlada trava in mlade biljke ozimnih žit), v drugih mesecih pa je na njenem jedilniku tudi do 30% živalske hrane (žuželke, polži). Nasploh pa je jerebica zelo skromna v svojih prehranskih zahtevah.

Poljska jerebica mora imeti vsako leto zagotovljena zaklonišča — poleti razne kmetijske kulture, pozimi grmovje in žive meje. Najprimernejši za jerebico je raven teren, kjer so naselja precej oddaljena drugo od drugega, kjer je čim manj javnih cestnih povezav in kjer je vznemirjenost lovišča nasploh čim manjša. V takem lovišču mora biti seveda tudi čim manjše število dlakastih in pernatih sovražnikov jerebice. Poleg tega je najprimernejši biotop za jerebice tam, kjer so blage zime, ne prevlažne pomladi in tople jeseni. Ne preveč obilne padavine naj bi bile enakomerno

razporejene prek celega leta in ne predolgotrajne v enem časovnem obdobju.

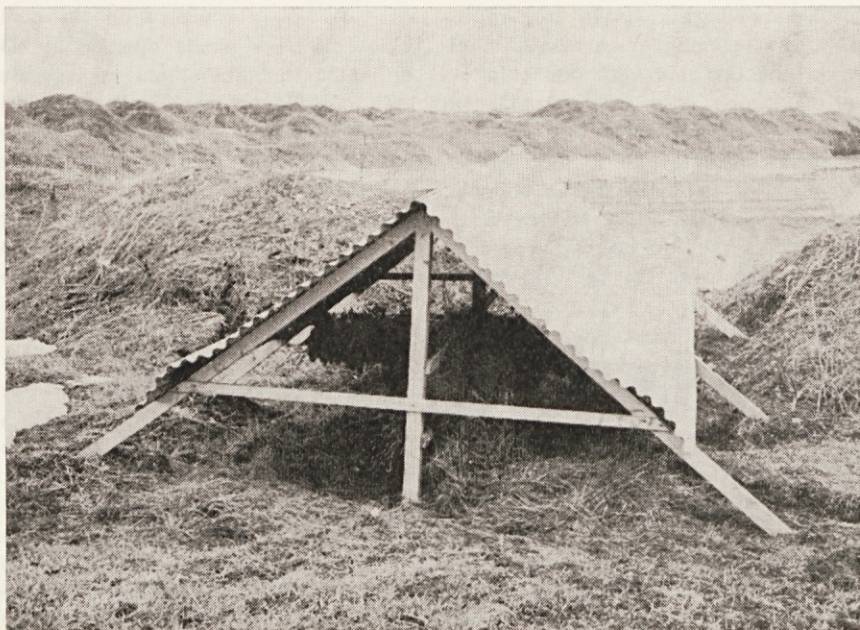
Tako idealen biotop, kot smo ga opisali, najdemo le še redko kje v naših loviščih. Naravne razmere za obstoj poljskih jerebic so v večini naših lovišč, predvsem pa v ravninskem svetu, iz dneva v dan slabše. Intenzivno in racionalno gospodarjenje v kmetijstvu ustvarja razmere, ki so za poljsko jerebico izredno neprimerne. Tako slabe so predvsem zato, ker današnje sodobno kmetijstvo gospodari z monokulturami na velikih površinah. Pri takem načinu gospodarjenja je razumljivo, da odstranjujejo vse žive meje, posamezno ali skupinsko grmovje, izravnavajo in kultivirajo vse groblje in jame, in vse to na velikih površinah. Za poljske jerebice so izredno neugodne velike površine, zasejane z žiti, ki jih hitro požanjejo. Te površine takoj po žetvi preorjejo in nato pustijo gole. Na takem svetu se jerebice nimajo kam skriti pred plenilci in pred vremenskimi nepravilnostmi. Intenzivno kme-

tijstvo je ustvarilo še druge, za divjad neustrezne razmere. Strojna obdelava zemlje in pobiranje pridelkov ter uporaba kemičnih sredstev za uničevanje žuželk in plevela imajo za malo divjad porazne posledice. Nekoč so travo kosili kasneje, ker so menili, da je najprimernejši čas za košnjo, ko cvetijo trave. Pozneje so ugotovili, da imajo te rastline največji odstotek beljakovin pred cvetenjem. Zato kosijo zdaj vsaj 14 dni prej kot nekdanj; to pa je ravno v času najintenzivnejšega gnezdenja. Zato se ob košnjah močno povečujejo škode in izgube pri mali divjadi nasploh.

Jerebicam, pa tudi drugi mali divjadi, moramo zagotoviti take razmere, da jim bomo nadomestili vsaj del tistega, za kar jih je prikrajšalo intenzivno kmetijstvo. To bomo dosegli predvsem z urejanjem remiz. *Remize so manjše površine, zasajene z nizkim, gostim grmovjem ter drevjem listavcev in iglavcev. Remize moramo urediti na več mestih in na primernih lokacijah v lovišču. Na vseh površinah, za katere kme-*

»Kozolček« za poljske jerebice na Krškem polju

Foto Vakselj

STEKLINA NA OBMOČJU SR SLOVENIJE

Od 16. marca 1983 do 15. aprila 1983 so z območja 43 slovenskih občin laboratorijsko preiskali na steklino 188 živali; 98 lisic, 16 psov, 23 mačk, 1 ververico, 1 prašiča, 4 zajce, 19 srn, 1 gamsa, 12 jazbecev, 1 dihurja, 4 kune, 1 medveda, 6 pižmovk in 1 volka.

Virološki inštitut Veterinarskega oddelka Biotehniške fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri 44 preiskanih živalih z območja 15 občin:

Brežice (1 lisica), Cerknica (1 lisica), Gornja Radgona (4 lisice), Grosuplje (1 lisica), Ilirska Bistrica (2 lisici), Kočevje (2 lisici), Lenart (4 lisice), Ljubljana Vič-Rudnik (3 lisice), Ljutomer (2 lisici), Maribor (2 lisici), Koper (1 lisica), Ormož (5 lisic), Ptuj (9 lisic, 1 mačka in 1 jazbec), Ravne na Koroškem (1 lisica) in Sežana (4 lisice).

Še vedno je med obolelimi živalmi največ lisic, in sicer 95,45 %, drugih živali pa 4,55 %.

Ljubljana, 17. 4. 1983.

Republiška veterinarska uprava

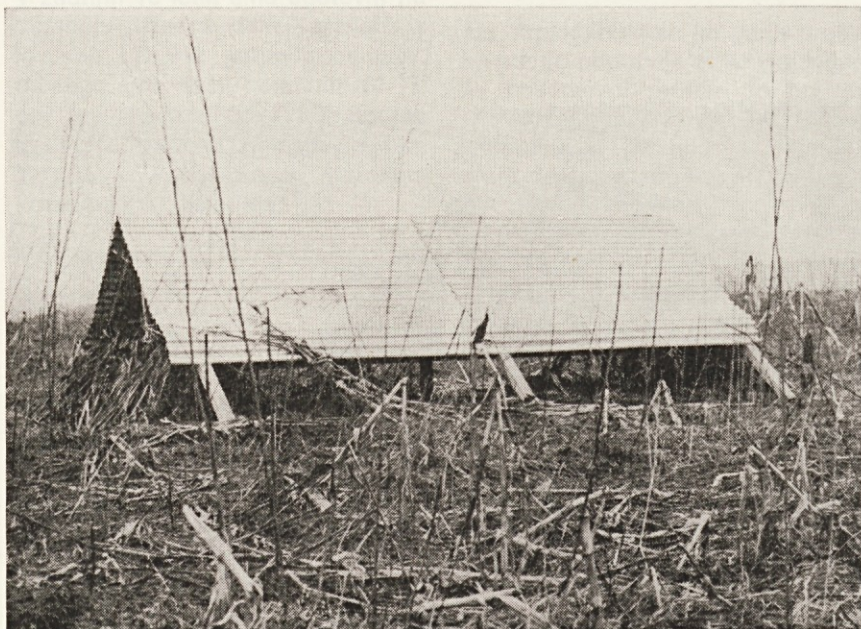
tijstvo ni zainteresirano, je treba saditi tudi gosto grmovje. Če takih površin lovska družina nima, jih mora kupiti in na njih osnovati remize ali pa jih zasejati s posevki. Posevki morajo biti takšni, da dajejo gosto kulturo in veliko semena, ki je dobra hrana za poljske jerebice. To naj bodo v glavnem posevki travnatih mešaníc z nekaj žiti. Pri teh posevkih ne želimo doseči čim večjega in kvalitetnega pridelka, temveč nam gre za zaklonišča (kritje) in vir prehrane za jerebice in fazane v času gnezdenja. Ko taki posevki dozori, jih pokosimo visoko, da ostane visoko strnišče. Nasploh moramo vsa neplod-

na in za kmetijstvo neprimerna zemljišča pogozditi, nato pa skrbeti, da ostane kultura nizka in da se gosto zarase.

Leta 1969 je Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo SRS pri Biotehnični fakulteti v Ljubljani izdelal načrt »Protivetrni nasadi (vetrobrani) v nižinskih predelih Slovenije«. Načrt kaže, da je koristnost protiveternih nasadov gozdnega drevja za zaščito kmetijskih zemljišč in kultur vsestranska. Blagodejne vplive vetrobranov so v naprednih državah spoznali predvsem tisti, ki skrbijo za rodovitnost obdelovalne zemlje. Ustrezno oblikovan in urejen protivetrni nasad učinkuje na okolico

Takšne »kozolčke« za jerebice postavimo tam, kjer ni naravnega kritja za poljske jerebice, v okolici pa je tudi premalo hrane zanje.

Foto Vakselj

tako, da zmanjšuje nevarnost slane, spreminja porazdelitev podavin, zmanjšuje izhlapevanje, pospešuje nastajanje rose, povečuje vlažnost zraka, povečuje količino CO₂ v zraku, zmanjšuje nevarnost površinske erozije in drugo. Za malo divjad pa so *vetrobranski nasadi* izredno pomembni, ker ji dajejo kritje in hrano.

Koristnost vetrobranskih nasadov za kmetijstvo je povsem dokazana, dovolj je dokazana tudi koristnost poljskih jerebic, ki že po svojem načinu prehranjevanja ne morejo škodovati kmetijskim rastlinam, pa vendarle lovci v večini primerov ne najdemo skupnega jezika s kmetijci in ne razumevanja pri njih. Za kmetijstvo bi morala biti pomembna tudi ugotovitev, da 100 poljskih jerebic uniči okoli 30 000 škodljivih žuželk na dan in skoraj 3 kg plevelnih semen. Vendar ta ugotovitev verjetno ne prinaša nikakih oprijemljivih ukrepov za zaščito jerebic s strani kmetijcev.

Verjetno gledamo na problem preveč optimistično, če pričakujemo, da se bomo vedno sporazumeli s kmetijci in sredi njihovih površinsko obsežnih kultur urejali remize. Morda ponekod že — izjemoma!

Kljub vsem javnim in visoko zve-nečim sklepom, resolucijam itd. o varstvu okolja, o obvarovanju čim bolj naravnega okolja za človeka in divjad smo tudi lovci v defenzivi. Ta defenziva je tolikšna, da moramo vedno znova iskati nove, ustrezne in sprejemljive rešitve, ki bodo obvarovale predvsem našo malo divjad v nižinskih predelih.

Ravninsko, negozdnato Krško polje ima okoli 3500 ha lovnih površin in je bilo pred 20 leti idealen biotop za poljske jerebice. Spomladanska številčnost se je takrat gibala okrog 1200 jerebic (okoli 35 jerebic na 100 ha), vsako leto pa so odstrelili okoli 1000 jerebic. Katastrofalna zima za divjad leta 1962/63 in nato uvajanje intenzivnega kmetijstva ter urejanje topolovih plantaž pa so na Krškem polju občutno zmanjšali številčnost jerebic. Danes ocenjujemo, da Krško polje naseljuje le še okoli 400 jerebic ali okoli 8 do 9 jerebic na ha lovne površine.

Lovci s Krškega polja ne računajo preveč na razumevanje in pomoč drugih uporabnikov tega prostora (kmetijcev in gozdarjev) pri urejanju remiz sredi njihovih velikih, intenzivno strojno obdelovanih ter

s kemičnimi sredstvi tretiranih monokultur.

Na pobudo in po načrtu dipl. ing. Alojza Černeta, člana strokovnega sekretariata LZ Slovenije, je LD Krško jeseni leta 1982 postavila na Krškem polju dvoje *krmišč-zavetišč* za poljske jerebice. Takšno krmišče, ki je obenem za jerebice tudi zavetišče, imenujemo kar »kozolček za jerebice«. Tak kozolček pa služi tudi kot krmišče za poljske zajce. Kozolček je velik 4 × 2 m in visok okoli 1,8 m (glej fotografiji). Za kritino na kozolčkih lahko uporabimo plastične t. i. »oval plošče« svetlo zelene ali motno bele barve, rebraste aluminijaste plošče, lahko pa je streha tudi iz desk, ki so obložene s slamo ali koruznico. Ker nastavljamo v te kozolčke tudi seno za zajce, morajo biti v notranjosti tudi manjše svisli ali pa vodoravna mreža iz letev, kamor vlagamo ali polagamo seno. Če uporabimo mrežo, mora biti vsaj 30 do 50 cm od tal. Stroški za material in prevoz za kozolček s streho iz »oval plošč« in obdelanega lesa znašajo po današnjih cenah okoli 8000 dinarjev. Plastične »oval plošče« prodajajo v velikostih 1 × 2 m, 1 × 2,5 m in 1 × 3 m; 1 m² stane okrog 475 dinarjev. Kozolček je mogoče postaviti tudi v cenejši izvedbi, če bo streha samo iz koruznice, ogrodje pa iz okroglega neobdelanega lesa. Takšne kozolčke je treba postaviti tam, kjer ni naravnega kritja za poljske jerebice. To so popolnoma odprti ravninski kmetijski predeli, brez grmovja in živih mej. Višjega drevja pa sploh ne sme biti v bližini kozolčka, da nanj ne sedajo ujede in drugi pernatih sovražniki jerebic. Kozolček lahko ostane celo leto na istem mestu ali pa ga po potrebi prestavimo. Najprimerneje je, če kozolček postavimo tik večje njive, na kateri ostanejo prek zime nepospravljena koruzna stebela, ali ob nepokošenem ali opuščenem travniku. Za to pa mora imeti LD že lastno zemljišče, ali pa je potreben dogovor s lastnikom zemljišča o najemninah ali odškodninah za koruznico ali travo.

Kozolčke je treba od jeseni do zgodnje pomladi redno oskrbovati s hrano za jerebice in s senom za zajce. Pod kozolčkom mora biti pesek, mivka, v katerem se jerebice prepelijo (kopajo). Ko zapade sneg, je treba z ene ali dveh (ali več) strani splužiti ožjo pot do ko-

zolčka. Ob vsem tem pa je nadvse važna lovsko-čuvajska služba.

Število kozolčkov v lovišču je odvisno od številčnosti jerebic. V povprečju naj bi na vsakih 15 jerebic stal en kozolček. Glede na današnjo številčnost poljskih jerebic bi zadostoval en kozolček na vsakih 150 do 200 hektarjev površine jerebičjih rajonov.

Iz finančnih poročil lovskih družin je razvidno, da razpolagajo s kar precejšnjimi finančnimi sredstvi. V saldih tekočih računov lovskih družin leži veliko denarja neizkoriščenega, lovišča pa ostajajo brez potrebnih lovskogojitvenih objektov in

zato tudi z vedno manj male divjadi, zlasti jerebic in zajcev. Poskrbimo za to, da bo razpoložljiv denar smotrno uporabljen za pomoč in zaščito male divjadi!

Mala divjad je bila vedno in je še danes tista divjad, ki najbolj povezuje lovce, pri kateri kaže celotno članstvo lovske družine medsebojno odvisnost in povezanost, pri kateri najde lovske užitke na skupnih lovih najširši krog lovcev in ki daje lovski družini naposled resničen pečat »družine«. Zato pospešeno in kar se da prizadevno pomagajmo tudi poljski jerebici, kjer se le da!

Načrtna gojitev male divjadi v ZLD Posavje-Krško je spodbudna

Stane Mlinar

Članek Mala divjad v Posavju avtorja ing. Jenka, objavljen v Lovcu št. 3, 1983, imamo lahko za prebujanje iz utopije, da mali divjadi v Sloveniji ni več rešitve.

Poleg načrta za rešitev male divjadi v Posavju zasledimo v članku že tudi nekatere rezultate, dosežene po tem načrtu, čeprav avtor omenja tudi, da tako pomembnemu pristopu h gojitvi divjadi, kot je reševanje male divjadi, nasprotuje širši krog lovcev, kar pa je po moje močno zgrešeno.

Če je sedanje stanje male divjadi v slovenskem merilu kritično, potem je jasno, da ni tu česa izgubiti. K »reševalnim« ukrepom bi bilo vredno pristopiti samo v več krajih Slovenije hkrati. Žal pa naš vsakdan kaže, da smo se lovci ob poraznem stanju male divjadi večinoma prepustili stihiji in čakamo, da bo ta problem rešil nekdo od zgoraj ali naravna sila. Vendar pa smo za reševanje male divjadi poklicani le lovci!

Na koncu avtor poziva lovce k razpravi o predloženih ukrepih za rešitev male divjadi, zlasti, kar zadeva zavarovanje zajca, ki naj bi trajalo več let. K temu bi želel dodati le nekaj besed o svojih opažanjih. V minuli zimi me je mlajši član iz sosednje družine — LD Dobrna — večkrat povabil na nočni lov na lisice ob mesečini. Uspeha na lovu

sicer nisem imel, pač pa sem doživel druge stvari, ki so za ta čas posebne. Nekega večera sem s prvega stojišča v bližnjem sadovnjaku opazoval štiri zajce hkrati. Po menjavi mesta (kakih 800 m) sem v sadovnjaku drugega posestnika na kopniščih pod drevjem spet opazoval zajce, tokrat pet. Ob tem prizoru sem se v mislih vrnil daleč nazaj v mlada leta, saj sem le takrat opazoval take prizore.

Na drugem mestu je bilo čutiti že kar zoporni vonj bližnjega krmilnega silosa. Pomislil sem na naprednega kmeta, ki verjetno uporablja tudi sodobna agrokemična sredstva, a se zajec kljub temu še vedno zadržuje tod.

Solovec mi je na vprašanje, kako je mogoče, da sva videla kar devet zajcev, odgovoril, da v tem območju dve leti niso lovili, to pa potrjuje dejstvo, da puška pri vsem tem le ni tako nedolžna.

Tudi po vojni, ko smo imeli lovišča precej prazna, smo zajca v določenih območjih za več let zavarovali. Dodatno varstvo pa je pomenil tudi odstrel, ki smo ga določili že pred samim začetkom lova. Ko smo dosegli načrtovano število uplenjenih zajcev, je bil lov končan. Le tak način lova oz. gojitve je dajal zelene rezultate. S takim načinom lova pa so v popolnem nasprotju danes znani primeri, ko 40 lovcev »hajka« zajce

Dodatno varstvo za poljskega zajca je tudi pravilno načrtovani odstrel Foto N. N.

v revirju z močno brakado; rezultat lova pa je en sam zajec in nato modrovanje, saj bi bil še kateri, če bi bilo psov več, in to boljših. Torej obžalovanje, ker ni padel še tisti poslednji zajec!

Ali lahko to še imenujemo lov?

Vse kaže, da bomo morali vzroke za tako kritično stanje male divjadi, kakršno imamo danes, iskati tudi pri sebi in manj v zunanjih dejavnikih.

Že močna zaščita ujed ni v prid male divjadi. Treba je pogledati predvsem v pomladnem času, ko nima mala divjad nobenega kritja, kaj se dogaja v lovišču!

Tudi dejstvo, da celo močne in velike občine nimajo higienika (konjederca), niso v prid divjadi. To delo naj bi sicer v neki obliki opravljali lovci, vendar je to v velikem navzkrižju z lovsko etiko, saj iz prakse vidimo, da se lovec hitreje znajde na sodišču kot pa v lovišču pri pomoči divjadi. Zato to delo opravljajo klateški psi in mačke, kar je zlasti

kritično danes, ko je skoraj vso Slovenijo zajela gozdna steklina.

To je tudi vzrok, da se včasih zgražamo nad celotno družbo, češ da divjad kot družbeno lastnino premalo varuje. Če je to res, smo za to krivi tudi lovci.

Ne da se skriti, da divjad cenimo le tisti dan, ko jo uplenimo, ko še živimo v duhu lovske sreče in v besedah »lovski blagor«. Že naslednji dan, ko pride divjad v roke trgovcem, pa je pozabljena in po mislih lovcev razvrednotena. Vendar bi morali imeti lovci tudi na tej poti pregled nad divjadjo in občasno seznanjati javnost z vrednostjo te naravne dobrine. V tem primeru bi jo verjetno bolj cenili in varovali! Tako pa to prepuščamo trgovcu, ki mu pač ni mar kakršnihkoli javnih objav.

Tudi lovski sestanki, kot so seje skupščine lovskih družin, so dandanašnji največkrat dokaj jalovi. Res je, da se sestajajo sosede — mejaši, žal pa ni slišati, da bi se dogovorili o čemerkoli

bistvenem in bi vplivali na izboljšanje stanja male divjadi. Morda bi bil pomemben korak naprej že ustanavljanje manjših gojitvenih bazenov, npr. v okviru občine, ki zajema več družin. Seveda bi morali v takem primeru sprejeti enoten načrt in se odločiti za skupna vlaganja.

K pojavom, ki negativno vplivajo na lovstvo na sploh, lahko štejemo tudi »lovsko prosveto«, ki bi morala biti jedro našega lovstva. Res v dveh letih pripravimo pripravnika za lovski izpit. Naučimo ga dobro streljati — in že imamo eno puško več »v pomoč« divjadi!

Toda kaj smo v resnici lahko nudili našemu pripravniku? Trideset ali več let ga nismo poznali in nismo ga že kot otroka spoznavali z naravo. Saj danes, ko je človek že na robu stikov z naravo, še vedno ne moremo priti do otrok v šolskih klopih in jih seznanjati s tako pomembnimi stvarmi, kot je pravilno spoznavanje narave, divjadi in ne nazadnje v tem okviru tudi človeka samega. Kar spomnimo se, da je pravzaprav bolj srečno naključje, če otrok na malem ekranu zagleda kako divjad in sliši besedo ali dve o njej. To je absurd, če pomislimo, da nas televizija ure in ure »pita« s skrajno nesmiselnimi in nepotrebni oddajami.

Lovci, zdramimo se in zastavimo svoje sile, da bi vpeljali v šole vsaj nekaj ur spoznavanja lovstva; s tem ne bi vzgajali le človeka, morda bi bil to že droben korak h gojitvi divjadi.

Posnemanja vreden je primer v slovenjegraški regiji, ki zajema 6 družin. Te družine vsako leto po vrstnem redu pripravijo lovsko razstavo, na kateri vse sodelujejo s trofejami in s prikazi lovskih dosežkov. Najpomembneje pri tem pa je, da omogočijo ogled šolski mladini, čeprav prirejajo razstavo vsako leto v drugem kraju. Letos marca jo je odlično in smiselno pripravila Lovska družina Podgorje pri Slovenj Gradcu, za kar gre priznanje predvsem Adolfu Hojniku.

Tovariši lovci! Poskušajmo svoja hotenja uskladiti s strokovnimi smernicami iz Posavja! Napišimo svoje misli in zamisli, pa čeprav jih zapišemo še s tako okorno besedo — zagotovo bodo odtehtale že kar utečene članke tujih avtorjev, saj rešujemo problem divjadi na naših tleh in v naših razmerah!

Spodbuda za uresničevanje naših želja pa naj bo dejstvo, da je v naših loviščih še seme, le zavarovati ga je treba in pustiti, da vzklije!

Četrtrič po lovskih smučinah v Hotedršici

Boris Leskovic

V Hotedršici pri Logatcu je bilo 5. 3. 1983 že 4. tradicionalno lovsko tekmovanje v smučarskih tekih. Tekmovanje bi moralo biti po programu že 23. januarja, vendar je bilo zaradi znanih težav s snegom (snega ni bilo) preloženo na kasnejši datum. Ko je že vse kazalo, da letošnja zima ne bo natresla snega, ga je v prvih dneh marca zapadlo skoraj preveč. Lovska družina Hotedršica je to priložnost hitro izkoristila in pripravila tekmovanje. Delovna narava »prve sobote« v mesecu, bencinski boni in drugi stabilizacijski ukrepi so botrovali temu, da se je letošnjega tekmovanja udeležilo manj tekmovalcev. Kljub vsemu se je na startni ravnini zbralo okoli 400 tekmovalcev (med njimi največ rekreativcev in pionirjev). Odlično pripravljena tekaška proga, sončno vreme in tekmovalni duh pa so znova dali značilni pečat in veljavo tej priljubljeni zimsko-športni manifestaciji v Hotedršici, ki se v Sloveniji iz leta v leto bolj uveljavlja ne le med lovci, pač pa tudi med rekreativci in mladino. Organizator je poskrbel za več novosti, postregli so z lovskim golažem in čajem. Znova smo bili priča izredni delovni usklajenosti vseh »služb«, ki so skrbele za nemoteno potekanje tekmovanja. Marsikateremu tekmovalcu je načrte pokvarila maža za smuči. Tekaške smuči so zjutraj nazazali z mažo za ledeno progo, sonce pa je v dobri uri progo spremenilo v južno. No, pa je šlo marsikomu zato vse narobe. Večina tekmovalcev pa se zaradi tega ni pustila spraviti v slabo voljo, saj so tekmovali po načelu Piera de Cubertaina — »Ni važno zmagati, važno je sodelovati.«

Prehodni pokal pokroviteljice tekmovanja ljubljanskega podjetja Agrotehnike-Grude je letos osvojila Lovska družina Kobarid. Najbolje uvrščenim LD sta pokal podelili tudi Lovska zveza Slovenije in Zveza lovskih družin Ljubljana. Prav tako je pokal podelila tudi KS Ho-

tedršica — in to po naključju prav tekmovalcem LD Hotedršica.

Prireditev »Po lovskih smučinah v Hotedršici« je že četrtrič dokazala, da upravičeno sodi v koledar republiških zimsko-športnih tekaških tekmovanj. Tudi ta prireditev poleg vsega drugega kaže, da je slovenska lovška organizacija marsikje tesno povezana z življenjskim utripom občanov in krajanov in da ni le ozko omejena na svoj osnovni smoter — na varstvo, gojitev in lov divjadi.

Organizacijski odbor za izvedbo tekmovanja je analiziral tekmovanje in si zastavil za naslednje tekmovanje nekaj novih nalog. Med lovci je čutiti željo, da bi se smučarski teki razširili v disciplino »lovski biatlon«, kjer bi se lahko izkazali ne samo dobri tekači, pač pa tudi dobri strelci — skratka: tisti, ki slabše teče na smučeh in bi tu točke izgubil, bi jih lahko zbral več pri streljanju — in narobe. Izvedba takšnega tekmovanja pa je izredno odgovorna naloga, povezana z

mnogimi napori, z dodatnim delom in večjo zavzetostjo vseh »služb«. Ob pomoči Lovske zveze Slovenije, Telesno kulturne skupnosti Slovenije, občinskih in krajevnih družbenopolitičnih organizacij pa bi organizator izvedel tudi takšno tekmovanje, pri katerem bi bila udeležba lovecved nedvomno večja. Seveda bodo obdržali smuške teke za rekreativce in mladino še naprej.

Uspehi IV. lovskih tekov v Hotedršici 1983

Prehodni pokal Agrotehnike-Grude (pokroviteljice): LD Kobarid

Pokal Lovske zveze Slovenije: LD Kobarid

Pokal Zveze lovskih družin Ljubljana: LD Begunjščica

Pokal KS Hotedršica: LD Hotedršica

Najboljše lovske družine

1. LD Kobarid, 40 točk
2. LD Begunjščica, 25 točk
3. LD Hotedršica, 25 točk
4. LD Javornik, 23 točk
5. Agrotehnika-Gruda, 12 točk

Po štartnem strelu v Hotedršici

Foto Miha Tršar

Razvrstitev je komisija opravila na osnovi seštevka vseh točk najuspešnejših tekmovalcev do 10. mesta in iz vseh starostnih skupin.

Najboljši lovci-tekmovalci po starostnih skupinah:

I. starostna skupina (lovci do 30 let)

1. Darko Melinc, LD Kobarid, 1.02,40
2. Franc Miklavčič, LD Poljane, 1.03,15
3. Alojz Fon, LD Kobarid, 1.08,07
4. Janez Grm, LD Velika Loka, 1.10,30
5. Stane Moroz, LD Hotedršica, 1.13,17

II. starostna skupina (lovci od 30 do 40 let)

1. Ivan Čufer, LD Podbrdo, 1.04,45
2. Zdravko Pogačnik, LD Begunjščica, 1.05,00
3. Janez Kocjančič, LD Begunjščica, 1.05,32
4. Konrad Merlak, LD Hotedršica, 1.06,45
5. Drago Rupnik, LD Hotedršica, 1.22,19

III. starostna skupina (lovci od 40 do 50 let)

1. Branko Dežman, LD Storžič, 1.01,45
2. Dušan Šturm, LD Kobarid, 1.08,15
3. Zdravko Knific, LD Begunjščica, 1.14,05
4. Marjan Omerzel, Agrotehnika-Gruda, 1.15,02
5. Jože Strle, LD Gornje Jezero, 1.16,50

IV. starostna skupina (lovci nad 50 let)

1. Maks Konečnik, GL »Medved« — Kočevje, 0.48,33
2. Vinko Martinčič, LD Star trg, 1.00,25
3. Božo Zorman, LD Kobarid, 1.02,03
4. Stane Logar, LD Rakovnik, 1.04,05
5. Karel Rupnik, LD Javornik, 1.05,10

Vrste in dolžine smučarskih tekov

I. Smučarski tek za lovce lovskih družin in lovce gojitvenih lovišč

I., II. in III. starostna skupina je tekla na 20 km dolgi tekaški progi, IV. starostna skupina pa na 15 km dolgi progi.

II. Smučarski tek za nelovce (rekreativce)

Ženske so tekle na 15 km v dveh starostnih skupinah (do 40 let in nad 40 let).

Moški so tekli na 15 km v dveh starostnih skupinah (do 40 let in nad 40 let).

III. Pionirski smučarski tek

Pionirke in pionirji (do 15 let) so tekli na 6 km dolgi smučarski progi.

Kako pravilno pripravimo trofejo – merjašče čekane

Boris Komac, preparator

V svoji preparatorski praksi sem že velikokrat naletel na razne nepravilnosti pri pripravi in montaži lovskih trofejev. Zdi pa se mi, da se dela najbolj nepopravljiva napaka prav pri pripravi merjaščjih čekanov kot trofeje. Merjaščji čekani so izredno tanki, kljub svoji moči. Posebno občutljiv je tisti del v čeljusti, kjer zob dorašča. Zato bi vsakemu srečnemu lovcu, ki upleni merjasca, svetoval nekaj navodil.

Takoj ko merjasca uplenimo, vidimo, da mu čeljusti krasijo čekani. Vedeti pa moramo, da jih je približno $\frac{2}{3}$ še v čeljusti in to razvitih proti ušesom. Zato v primeru, če želimo imeti samo trofejo — čekane in brusilce — zelo pazimo pri žaganju lobanje, še prej pa seveda pri prenašanju in prevažanju merjasca.

Kožo rilca z nožem oderemo do oči, nato pa pri očeh z žago odžagamo spodnji del rilca in čeljust. Tako bomo brusilce in čekane ohranili cele. Velikokrat se namreč

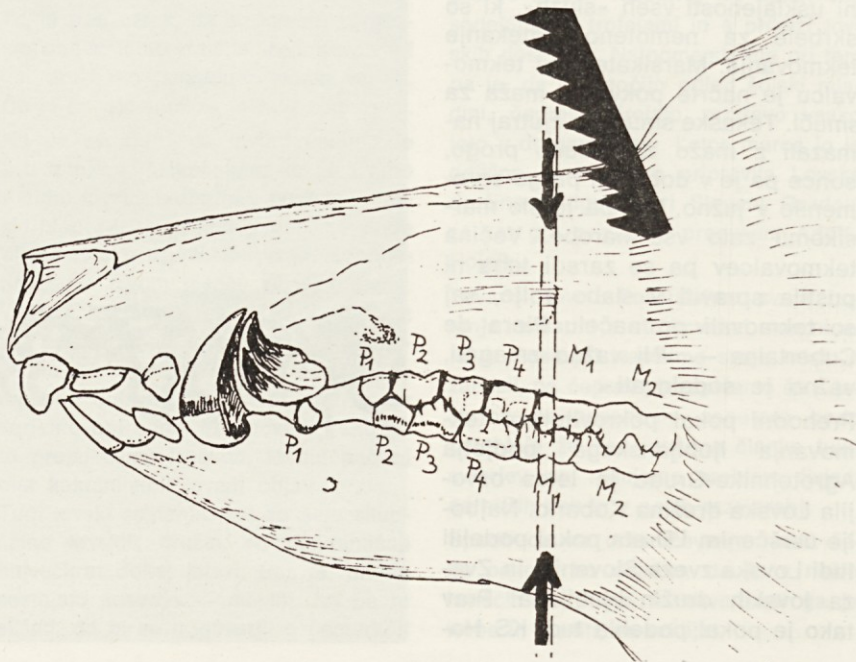
zgodi, da lovec odreže zgornjo in spodnjo čeljust takoj za brusilci, potem pa ugotovi, da je odrezal čekane povprek čez polovico.

Odrto kožo nato z rilcem povežemo z vrstico in tako lahko meso pošljemo v prodajo.

Ko smo to opravili, izluščimo čekane in brusilce iz zobnih jamic čeljusti ali iz cele lobanje.

Kot veste, imajo mladi merjasci čekane v čeljusti v obliki klina. Tako je spodnji del čekana vedno širši od zgornjega dela. Zato moramo z nožem ali dletom odlučiti del kosti spodnje čeljustnice — seveda zelo pazljivo. To napravimo šele takrat, ko smo čekane že okuhali. Šele potem skušamo čekane previdno izvleči iz spodnje čeljusti. Tudi okuhati jih moramo izredno previdno. Vedno jih začnemo kuhati v mrzli vodi. Voda naj ne vre premočno, ker vročina čekanom škoduje. Za čekane, ki so v odžaganih delih čeljustnice, bi bilo najbolje, da bi jih sveže takoj zavili v polivinil in

Če želimo, da bodo čekani nepoškodovani, odžagamo čeljust primerno daleč. To mesto je nekako med zadnjim predmeljakom (P₃) in prvim meljakom (M₁), najbolje pa je pustiti še nekaj rezerve!

pustili nekaj dni na soncu. Tako bi bakterije načele zobne obloge in čekane bi potem lahko izvlekli brez kuhanja. Vendar pa to traja precej časa in tudi razpadajoče meso ni prijetnega vonja, zato je delo neprijetno. Bolje je, da čekane previdno okuhamo in jih izvlečemo iz čeljusti.

Izvljučene čekane in brusilce v vodi očistimo mesnega tkiva. Meso izvlečemo iz brusilcev s pinceto.

Del čekana, ki je tičal v čeljusti, premažemo s peroksidom, da se obeli in dobi barvo kosti. Preostali obarvani del pa mora ostati nespremenjen, saj so to pri ocenjevanju tudi pribitki na lepoto čekanov. Ko smo čekane očistili in obelili, jih moramo še razmastiti z acetonom ali triklorom. Tako razmaščene čekane nato napolnimo s polnilom. In zakaj to napravimo? Današnja stanovanja so izredno suha, največkrat ogrevana s centralno kurjavo. V suhem prostoru pa se merjaščevi čekani sčasoma tako osuše, da pride v njih do take napetosti, da začno razpadati (pokati). Včasih se celo zdrobe na drobne kosce, ki jih ne moremo več sestaviti. To krčenje preprečimo tako, da votle dele napolnimo s polnilom. Najboljše polnilo je *araldit*, zadovoljiva pa je tudi *poliestrska smola*. Med polnilo damo nekaj bele barve v prahu, da polnila ni opaziti. Zunanost čekana pa lahko narahlo prevlečemo z voščeno prevleko, ki prav tako preprečuje izhlapevanje zobne vlage.

Pritrjevanje čekanov na podlago

Trofeje svinj, mladičev in manjše čekane merjascev lahko na podstavek oz. deščico lepimo. Ti ostanejo vedno na svojem mestu in jih nikoli ne odstranimo.

Čekani, ki kandidirajo za kako medaljo, pa morajo biti pritrjeni tako, da se jih da sneti, da jih lahko komisija za ocenjevanje trofej izmeri in oceni. Najpreprostejša je montaža, pri kateri čekane pritrdimo z zadnje strani podlage z dvema vijakoma, brusilec pa z enim. Tako pritrjene čekane lahko hitro razstavimo in po ocenitvi spet namestimo nazaj. Vse druge montaže pa so že razni dodatki in okraski, ki trofejo samo osiromašijo.

Lahko pa si boste seveda želeli merjasca prepariranega kot prepro-

go z glavo, ali pa bi radi preparirano samo glavo. Menim, da je v takem primeru edino pravilno, da se merjaščevi čekani ohranijo posebej — kot trofeja — in jih montirate ločeno od preparirane glave; v merjaščevo glavo vložite originalne odlitke čekanov, saj bi bili pravi čekani, če bi jih pustili v glavi, kot

trofeja izgubljeni. Ne bi jih bilo mogoče ne izmeriti ne oceniti. Vsakemu uplenitelju prvega merjasca, predvsem pa nosilca medalje, pa kljub vsemu priporočam, da se pred pripravo trofeje posvetuje s preparatorjem ali lovskim tovarišem, ki ima že izkušnje s pripravo in montažo merjaščjih čekanov.

Vprašanje uredništvu

Tovariš M. J. se pritožuje zoper sklep letne skupščine neke lovske družine, po katerem bi moral kot novo sprejeti član plačati pristopnino v višini 7000 din.

Ob tem ugotavlja, da ni dolžan plačati pristopnine ali drugih dajatev, razen članarine, in meni, da tako visoke pristopnine ustvarjajo socialne razlike, kar pa v naši socialistični družbi ni sprejemljivo.

ODGOVOR:

Ker se pri tolmačenju namena denarne pristopnine ob sprejemu v lovsko družino še vedno pojavljajo določene nejasnosti, vam posredujemo (cit.) sklep 5. seje skupščine LZS z dne 12. decembra 1981: Izhajajoč iz načela o odprtosti lovske družine, kar vključuje tudi možnost, da v njej sodeluje vsak

občan, ne glede na njegov materialni položaj, ter načela o prostovoljnem in neplačanem delu, je pristopnina, ali druge podobne dajatve ob sprejemanju v članstvo lovske družine, nesprejemljiva. Od novih članov je treba zahtevati aktivno in zavzeto delo pri uresničevanju namenov in nalog lovske družine, ne pa pristopnega deleža. Pristopnina ne more biti element selektivnosti, pač pa je treba to namembnost dosledno izpeljati v pripravniški dobi, z lovskim izpitom in delom v lovski organizaciji. Zato je pristopnino v obliki finančnega prispevka treba imeti za ukrep socialnega in s tem družbeno nesprejemljivega značaja, ne pa za ukrep kvalitativnega značaja. Selekcijo je treba uresničevati skozi delo in naloge vseh, ne le na novo sprejetih članov. Tako stališče je bilo podprto tudi na problemski konferenci RK SZDL o družtvih.

Predsedstvo skupščine LZS

Na paši

Foto Janez Černač, Diana

Po krvnem sledu...

(Nadaljevanje)

Janez Pernat

Januar se že izteka. Snega je samo še tu in tam za zdravilo. Zakon o lovu dovoljuje od velike divjadi samo še lov na medveda in divje prašiče. Za pse krvosledce in njihove vodnike je zato bolj malo dela. Kljub temu sem imel proti koncu letošnjega januarja dva izredno zapletena in zanimiva primera sledenj obstreljenih divjih prašičev.

Bil je torek, 25. januarja, ko me je zvečer poklical lovski čuvaj Cveto iz Suhe krajine in mi sporočil, da ima delo za Capija. Z lovskim gostom Frančkom sta zvečer čakala na krmišču divje prašiče. Franček je obstrelil lanščaka. Kljub temu, da prašič zadetka ni nakažal in je po strelu s tropom izginil v noč, sta po nekaj metrih od nastrela našla kri. Po vsej verjetnosti je šlo za nizek strel.

Naslednji dan smo se ob desetih dopoldne dobili na cesti, ki pelje h krmišču. Ker je do krmišča slabih 15 minut hoje, smo pustili avtomobile kar na cesti za Kočevje in se peš napotili do nastrela. Že spotoma smo na majhnih krpah snega, ki so še ostale, zagledali sveže stopinje prašičev. Torej so še zjutraj hodili tod okrog. Krmišče je bilo tako »zdelano«, kot bi šle tri vojske prek njega. O kakem natančno določenem nastrelu, če ni takoj krvi ali kakih drugih znakov, je na takem terenu težko govoriti. Na kraju, kjer naj bi bil po mnenju Frančka in lovskega čuvaja nastrel, smo še enkrat vse preiskali, vendar razen ene same ščetine nismo našli nič otopljivega, po čemer bi lahko sklepali, kam je krogla zadela. To mi je dalo misliti, da prašič morda le ni tako slabo zadet in da imamo nekaj upanja, da ga najdemo, ker ni krvi že na samem nastrelu; kri na nastrelu bi še prej kazala na slab oplazni strel! Medtem ko je Capi, pripet na sledni jermen, ovohaval nastrel, je Džoni, ki je bil prost, že potegnili v prvo majhno vrtačo pred nami. Capi mu je sledil. Po 15 metrih smo naleteli na prve kaplje krvi. Na vejici črnega trna, ki je rasel na robu vrtače, sem opazil, da nekaj visi. Od daleč je bilo videti, kot bi visela dva svetlo rdeča lista, ker pa ju je Džoni z zanimanjem ovohaval, sem podvomil, da bi bila v resnici

lista. Ko sva se s Capijem približala grmu, sem videl, da sta »lista« kosa trebušne mre (peče), ki jo je krogla potegnila za seboj skozi izstopno rano; ko je prašič šel mimo grma, se je del mre zataknil in se odtrgal. To spodbudno novico sem takoj sporočil Cvetu in Frančku, ki sta hodila za menoj. Franček je predvideval, da leži prašič po vsej verjetnosti že za robom, saj se mu je že prejšnji večer zdelo, da ga je slišal, kako je padel. Povedal sem mu, da tega ne verjamem, saj sem se spomnil lovca, ki mi je pred leti pravil, kako je v zasavskih hribih obstrelil divjega prašiča, ki je na nastrelu pustil za več kot dlan velik kos trebušne mre (peče), pa ga kljub temu niso nikoli dobili. In že sem nadaljeval s Capijem na slednem jermenu po sledu, na katerem je bilo vedno manj krvi pa tudi prašič ni ležal mrtev za robom. Samo še tu in tam je bila kaka kapljica krvi, po nekaj sto metrih pa še kapljice ni bilo več. Džoni, ki je iskal prosto pred nami, je prišel do kaluže in nekaj pognal v desno, dvakrat zalajal in se vrnil. To ni bil obstreljeni divji prašič, sicer bi ga gonil dalje. Medtem smo

prišli do kaluže tudi mi in videli, da je zamrznjena. Ni se dalo ugotoviti, ali je bila zamrznjena tudi prejšnji večer, niti dognati, ali se je obstreljeni prašič okalužal. Capi je zavil levo v hrib — v nasprotno smer, kot je pognal Džoni. Je Capi na pravem sledu? Nisem ga mogel nadzorovati, saj ni bilo nobene, še tako majhne kapljice krvi, sledov jelenjadi in divjih prašičev pa kolikor hočeš. Tako smo sledili še kakih 800 m, nato pa sem našel na beli apnenčasti skali za dobro muho velik madež posušene krvi. »Kri!« sem zavpil. Na pravem sledu smo! Franček, ki smo ga zadolžili, da označuje sled s »paloma« papirjem, je hitro obesil bel in rdeč trak na vejo. Kako razveseljiv trenutek je bil to za vse! Spet smo začutili iskrico upanja. A kaj, ko naprej spet ni bilo nič krvi, sledov, svežih iztrebkov ter ležišč jelenjadi pa čedalje več. Že smo bili na drugi strani hriba. Po uri in pol iskanja smo prišli že v sosednje lovišče, o obstreljenem prašiču ali vsaj o krvi pa ni bilo ne duha ne sluha. Franček in Cveto sta bila že dodobra »načeta«. Franček, ki je bil prvič na takem iskanju, je že izgubljal upanje

Po strelu nizko »v mehko« je prehodil lanščak še kakih 8 km, preden je obležal mrtev zaradi notranje krvavitve

Foto J. Pernat

v uspeh in zaupanje v moja psa. Na vso srečo sem prav takrat našel sredi pobočja na suhi travi spet kapljo krvi. Torej smo bili še vedno na pravem sledu. Naglo smo si jo dobro označili, za vsak primer, če bi se bilo treba kasneje vrniti na zadnjo najdeno kri. Capi je krožil in iskal izhod iz labirinta vseh mogočih sledov, ki jih je napravil na tem mestu trop divjih prašičev, ko so iskali hrano, ali pa se niso mogli odločiti, v katero smer naj se odpravijo. Po dobrih 5 minutah je zavil Capi nazaj proti vrhu hriba. Čeprav ni bilo nikjer krvi, smo šli za njim, saj sem bil trdno prepričan, da pes sledi prav. Ko smo prišli čez vrh in se spuščali na drugo stran, smo se znašli na manjši gozdni poti, na kateri je bilo naenkrat toliko krvi, kot bi nekdo na tem mestu ustrelil divjega prašiča. Človek kar ne more verjeti, da je kaj takega mogoče! Več kot 5 km smo že prehodili, na zadnjih 2 km poti smo našli samo dve drobni kapljici krvi, zdaj pa je bilo naenkrat toliko, kot bi jo nekdo brizgal z injekcijsko brizgo. Po tem sem sklepal, da se je ranjenemu prašiču čep, ki je zapiral (vstopno ali izstopno) rano, premaknil, kajti krvi je bilo po sledu naprej čedalje več. »Zdaj pa res ne more biti več daleč,« smo dejali vsi trije v en glas. »Verjetno je za tistimi skalami, dobrih 200 m pred nami.« Vendar smo se tudi to pot grdo prevarili. Po dobrih 100 m je kri, kakor se je znenada pojavila, tudi izginila. Zadnji madež — in niti kapljice več! Kam je šel prašič! Na levo, na desno ali naravnost? Cveto, ki je raziskoval zadnjo najdeno kri, je ugotovil, da je prašič tu legel, ker je bila poleg sveže tudi posušena kri. To se pravi, da je prašič napravil povraten sled, drugega ne more biti. Capi se je kar vrtel na mestu, ker ni našel pravega nadaljevanja. Kljub temu, da so kazale kaplje krvi sled samo v eno smer, je začel izdelovati Capi povraten sled. Po dobrih 50 m je zavil v desno, kjer so se poznali odtisi parkljev divjih prašičev, vendar brez krvi. Ker Capi za ta sled ni kazal pravega zanimanja, sem označil to mesto s papirjem, da bi vedel, do kje sem prišel oz. kje sem prekinil sled (za primer, če bi Capi spet poprijel ta sled) in sem se vrnil v smeri proti »paloma zastavi«, ki je označevala začetek močnega krvavenja. Naenkrat pa je Capi potegnil v desno in glej — kri! »Tod še nismo hodili,« sem rekel Cvetu in Frančku. Močno krvavenje, ki smo ga označili s »paloma zastavo«, je vodilo levo v dolino proti skalam, ta sled, po katerem je potegnil pes, pa je vodil nazaj proti

grebenu. Torej je ranjeni prašič napravil do sem povraten sled! Po kratkem sledenju smo prišli do kaluže, v kateri so se na blatu poznale svetle srage krvi. Od tod naprej je zdaj vodil sled ene same živali. To se pravi, da se je obstreljeni prašič tu ločil od tropa, sled, za katerega Capi ni pokazal pravega zanimanja, ker je bil brez krvi, pa je bil sled zdravega tropa.

Ko se je ranjeni prašič okaluzal, mu je blato rano ponovno zatesnilo in nekaj časa, dokler se blato na njem ni posušilo, smo psa lahko nadzorovali po kapljicah blata na listju.

Po dobrem kilometru sledenja smo prišli na drugo stran grebena do smreke, s katere so rasle veje vse do tal. Capi se je nekaj metrov pred smreko ustavil in dvignil glavo, kot bi hotel povedati: »Tam je nekaj sumljivega!« Previdno smo se približali smreki in pod njo opazili ležišče, na njem pa tudi nekaj kapljic krvi. Od tod je Capi ponovno zavil postrani proti grebenu. Vse do grebena nismo našli nobene krvi, po grebenu pa tu in tam kako kapljico. Po kakih 500 m smo prišli do manjše goščave, poraščene z nizkimi borovci.

Cveto, ki je stopal za mano in je ta kraj poznal, mi je svetoval, naj Capija odpnem, ker je obstreljeni prašič zagotovo v goščavi. Toda — prašiča bo iskal Džoni, Capija potrebujem za sled! Džoni me je od prve kaluže spremljal ob nogi na povodcu, ker nisem želel, da bi se po nepotrebnem utrudil. Zdaj sem mu ukazal, naj preišče goščavo, a se je kmalu vrnil; ranjenega prašiča tudi v tej goščavi ni bilo. Ker ni bilo nevarnosti, da bi nas obstreljeni prašič nenadoma napadel, sem lahko nadaljeval po sledu skozi goščavo s Capijem na slednem jermenu. V goščavi smo našli še dve ležišči, na katerih je obstreljeni prašič ležal ponoči. Na vsakem ležišču je bilo po nekaj kapljic krvi. Še dobrih 10 minut smo sledili naprej, ko nam je prišel po sledu nazaj naproti Džoni, ki je od goščave naprej iskal zopet prost. Prišel nam je »povedat«, da je našel ranjenega prašiča. Ko nas je zagledal, se je takoj odpravil spet po sledu naprej in že lajal. Tudi Cveto, ki je bil niže na strmini in nekoliko pred nami (zapiral je goščavo pred nami), je zavpil: »Džoni je že pri prašiču!« Vsi trije smo stekli, da bi čimprej zagledali veseli prizor. In res, ob smreki je ležal mrtev divji prašič! Skoraj neverjetno — po več kot dveh urah in pol sledenja in po vsaj osmih prehojenih kilometrih! Obstreljeni prašič je skupaj s tropom prehodil vsaj 5 km,

potem se je ločil od tropa, se v kaluži okaluzal, še štirikrat legel in zdaj — na koncu sleda — leži pred nami mrtev! Koliko presenečenj, dobre šole in bogatih izkušenj na enem samem sledu! Zato pa mora biti človek trmast, dosleden in vztrajen do konca, če hoče, da bo na koncu požel uspeh!

Divji prašič — lanščak, težak 60 kg, je bil zadet nizko (kot je Franček pravilno sklepal), 5 do 6 cm visoko v trebuh. Krogla »avčinka« mu je na poti skozi trebuh odstružila samo spodnji rob jeter (želodca mu ni poškodovala) in potegnila za seboj del trebušne mreže (peče) ter z njo zamašila izstopno rano. Ker krogla ni prebila nobene večje žile, ampak samo rob jeter, je žival izredno počasi krvavela v notranjost trebušne votline. Zato tudi tako dolg in zapleten sled! Ko sem dal Capiju in Džoniju zeleno vejico za uspešno iskanje in tudi Frančku ob čestitki k lovskeemu blagru izročil zeleno vejico, sem odtrbil pozdrav lovini in za spomin napravil nekaj posnetkov. Nato smo plen potegnili do ceste, ki pelje iz vasi Struge proti Kočevju. Tu smo se veselili in zadovoljni poslovili.

* * *

Tri dni pozneje, 28. januarja, sem moral biti še bolj trmast in vztrajen, če sem hotel izslediti obstreljenega prašiča. Zvečer ob luni sta lovski čuvaj Franc in njegov lovski gost Janez čakala na krmišču nad Verdom divje prašiče. Ob osmih je priteknel z desne strani navzdol po hribu trop petih prašičev (svinja, dva lanščaka in dva ozimca). Nekaj časa je moral Janez počakati, da se mu je najmanjši ozimec postavil od strani, nato je sprožil. Mladič je obležal v ognju, drugi prašiči pa so zbežali v gozd. Ker je ozimec še otepal z zadnjimi nogami, sta malo počakala, nato pa sta se napotila do njega, da bi ga potegnili do preže. Pri tem pa sta napravila usodno napako, ki jo radi delamo vsi lovci. Obe puški sta pustila na preži, češ zakaj bi ju vlačila s seboj, saj je prašič mrtev! Ko sta se približala »mrtvemu« ozimcu, pa se je ta nenadoma dvignil in jo, na pol pijan od šoka, mahnil za tropom v gozd. Lahko bi ga še enkrat ustrelila, če puške ne bi ostale na preži. Zato si zapomnite: *nikoli brez puške, pripravljene na strel, k »mrtvi« divjadi!* Nič koliko lovcev je bilo zato že ob plen! Posebno še, če divjad, ko pade, še otepa z nogami, kot bi hotela teči, je zelo nevarno, da se pobere

Preden smo prašiča izsledili pri tropu v gostem smrečju — še živega — smo morali slediti 4,5 ure in prehoditi več kot 12 km Foto J. Pernat

in res steče. Velikokrat gre v takih primerih za visok strel in pride pri tem samo do trenutnega stresa hrbtenjače v hrbtencičnem kanalu, zato pade žival kot pokošena, po minuti, dveh pa se pobere in težko, da jo še kdaj vidimo. Tako bi bilo tudi v tem primeru, če ne bi bil trmast in vztrajen.

Zjutraj ob osmih smo se dobili doma pri Francetu, kjer smo še enkrat na hitro preleteli ves dogodek. Janez je bil prepričan, da je zadel nizko in da ozimec zagotovo leži že mrtev nekje v bližini krmišča. Sam nisem mislil tako, ampak sem predvideval, da je šlo za visok strel v vrat ali pa tik nad plečetom.

Nekaj čez osmo uro smo bili na nastrelu, kjer smo našli nekaj krvi, obrisane po kamnu in zemlji, malo »debelega« mesa (verjetno od vratnih mišic) in za dobrega pol cm² velik košček kosti, odstreljene po vsej verjetnosti od pokončnega izrastka vratnega ali prsnega vretenca. Vse to je potrjevalo mojo domnevo, da gre za visok strel. Po sledu naprej ni bilo več niti kaplje krvi. Psa sta — Džoni prosto, Capi pa na slednem jermenu — poprijela sled v smeri, v kateri so trop in obstreljeni ozimec pobegnili. Sledili smo že več kot kilometer, pa še nismo našli nobenih znakov, da smo na pravem sledu. Samo po odtisih parkljev smo vedeli, da so šli tod divji prašiči. Tako smo prišli do prve kaluže, iz katere je vodil sled naprej. Blato, obrisano po smrečicah, je kazalo, da so v tropu

tudi manjše živali, ker so bila tudi najnižja drevesa blatna. A kaj nam je to pomagalo, če pa ni bilo nikjer krvi, ki bi nam potrdila, da je v tropu tudi obstreljeni ozimec! Ker je bila ura šele devet in smo imeli do teme še najmanj sedem ur svetlobe, sem se odločil, da sledimo tropu, dokler ga ne dvignemo in ne doženemo, ali je ranjeni ozimec z njim. Skoraj popolnoma sem bil prepričan, da je tudi obstreljeni prašič med njimi, ker je kazal Capi izredno zanimanje za sled. Če ga ni s tropom, potem mora res ležati nekje v bližini krmišča. In ker smo pustili avtomobile pri krmišču, se moramo vrniti tja in tako bomo lahko še enkrat preiskali teren okrog krmišča. Tudi Franc in Janez sta se strinjala z menoj. Seveda smo si celoten sled od krmišča naprej kot vedno označevali z belim »paloma« papirjem, da bi vedeli, kje smo že hodili, če bi se bilo treba vrniti. Okrog desetih smo bili pri drugi kaluži; prašiči so se tudi tu okaluzali in nadaljevali pot naprej. Nekaj časa smo jih lahko sledili, dokler je bilo blato sveže, potem pa smo zaupali samo Capiju, ki še ni dvignil nosu od tal vse od 8.15, ko sem ga dal na sled. Ura je bila že pol enajst in prišli smo že do tretje kaluže. Tudi ta je bila povaljana, vendar pa nikjer nobene krvi. Desno od kaluže so se divji prašiči očitno začeli hraniti. Listje je bilo na več krajih preobrnjeno in prerito. V obliki pahljače so se razlezli na vse strani, tako da je imel Capi obilo dela, preden

je našel pravo nadaljevanje; sled je vodil še enkrat v kalužo in iz nje na rob vrtače. Tu je bilo manjše blatno ležišče. Razen blata na listju nismo našli ničesar, po čemer bi lahko sklepali, da je ležal na ležišču prav tisti prašič, ki ga iščemo. Capi je neutrudno nadaljeval po strmini proti bukoveму gozdu, ki je bil na površini 2000 m² ves preobrnjen, saj je bilo v njem žira v izobilju. Moja spremljevalca je začel načenjati dvom. Še posebno se je podaljševal Janezov obraz. »To ne more biti pravi sled!« je trdil. Več kot dve uri in pol smo že sledili. Iz lovišča, ki ga nadzira naš Franc, smo prišli že v lovišče drugega Franca. Nato smo se v krogu vračali v prvo lovišče v smeri proti krmišču. »Saj to ni mogoče,« je rekel Janez, »da bi se divji prašiči še isto noč vrnili na krmišče in da je med njimi tudi ranjeni, ki je na nastrelu kazal že vse znake, da odhaja v »večna lovišča!«? To so gotovo drugi prašiči!« je trdil.

Medtem je Capi ponovno iskal izhodiščni sled, ki je vodil iz bukovega gozda. Kar večkrat sva se zavrtela in vrnila nazaj, preden je zadevo razvozal in ugotovil, kam so jo mahnili prašiči po jedi. »Proti vrhu hriba so šli!« sem zavpil spremljevalcem, ki so čakali in si nabirali novih moči. »To je smer na krmišče,« je pripomnil France. Če jih ne bomo dobili, je pri tem dobro vsaj to, da ne bo treba še enkrat napraviti 10 km, da bi prišli nazaj do avtomobilov, če se res vračajo v to smer. In že smo prečkali cesto, se povzpeli na vrh in se spustili proti goščavi, porasli s smrečicami. Najbrž ležijo prašiči v tej goščavi, sem si mislil, toda Capi je nadaljeval med smrečicami po poti, na kateri je bilo toliko najrazličnejših odtisov parkljev, da je bila podobna »avtocesti«. Tu je tudi mene zaskrbelo, ali bo Capi po tolikem času psihično še toliko pri močeh, da bo iz množice sledov še vedno lahko izluščil prav tistega, ki ga iščemo. Moj strah pa je bil odveč, saj je Capi že krenil s te »avtoceste« v desno proti visokemu gozdu in po njem proti cesti, ki smo jo nato prečkali 50 m! od naših avtomobilov! Je to mogoče?! Še nekaj metrov smo hodili po sledu na drugi strani ceste, ga dobro označili in se vrnili do avtomobilov, da smo napojili pse in se tudi sami odžejali, preden smo nadaljevali delo.

Capi je bil ves vznemirjen in je komaj čakal, da se odpravimo naprej, čeprav smo bili že več kot tri ure na sledu, na katerem nismo našli niti kaplje krvi.

Po vsem tem je mogoče samo to, da je prišla mati svinja nazaj iskat svojega mladiča in mora potem nekje v bližini ležati mrtev ali pa je težko ranjen. Ali pa, da so šli vsi skupaj še isto noč ponovno na krmišče. Samo ti možnosti sta!

Capi je takoj poprijel sled, ki smo ga prej prekinili in nas pripeljal na krmišče z nasprotne strani, kot so prišli divji prašiči tisti večer. Sled, ki smo ga začeli zjutraj, je prečkal pod kotom 90° in nadaljeval proti gornjemu robu krmišča, od koder so prašiči prišli prejšnji večer in kjer je tudi kaluža.

Vem, da se bo kdo vprašal, zakaj ni pes takoj zjutraj poprijel ta sled, ki smo ga prečkali, in po njem nadaljeval, saj bi si s tem prihranili 10 km hoje in tri ure časa. Vendar pa pes, ki enostavno »presedla« s sleda, starega 12 ur, na sled, star le 4 ure, ne bo nikoli sposoben izdelati povratnih sledov in sledov polnih vijug in kroženja. Takega psa bo vsaka sveža zapeljevalna sled zdrave divjadi zavedla in bo »presedlal«. Pes mora izdelovati sled brez vsakršnega preskakovanja in natančno tako, kakor se je obstreljena žival gibala in tako kot intenzivnost sleda postopoma narašča.

Ko smo prišli do kaluže, smo videli, da so se prašiči tudi tu okalužali in pozobali vso koruzo, ki je bila raztresena v kaluži in okrog nje. Torej je imel Capi prav! Prašiči so se vrnili na krmišče in tudi ranjeni mladič je bil z njimi! Da bi tudi Janeza prepričal o tem, smo se vrnili na nastrel in ga še enkrat temeljito pregledali, vendar nismo ugotovili nič novega. Zaradi preverjanja sem dal Capija tu še enkrat na sled, da bi videl, ali bo tudi drugič potegnil v isto smer. Toda Capi ne bi bil Capi, če bi zavil drugam. Tudi zdaj nas je vodil po istem sledu kot zjutraj in tudi tokrat ga ni zapeljal sled tropa, vračajočega se na krmišče, ki prečka stari sled. Okrog 300 m od nastrela smo našli na strmini vrtače dve kaplji krvi v potrditev, da smo hodili tako zjutraj kot zdaj po pravem sledu in da je bil s tropom tudi ranjeni mladič. Krvni zjutraj zaradi mraka nismo videli, ali pa se je list morda v vetru obrnil na drugo stran.

Po treh urah in pol nam je bilo vse jasno! Ranjeni mladič se je pridružil tropu in vsi skupaj so se vrnili na krmišče. Zdaj je bilo treba trop izslediti, da bi videli, ali je ozimec težko ranjen in bo pred psoma počakal ali leži morda že mrtev poleg tropa, ali pa je tako slabo zadet, da bo pred psoma

pobegnil s tropom naprej. Zato smo nadaljevali proti kaluži, pri kateri smo prej nehali iskati. Janeza sva s Francem medtem poslala nazaj k avtomobilom, saj so se mu po več kot 10 km hitre hoje »akumulatorji« le preveč izpraznili.

Capi je porabil kar nekaj časa, da je našel pravi sled naprej, saj so do te kaluže speljane po 20 cm široke stečine stopinj vseh mogočih živalskih stopal. Dvakrat se je vrnil z vrha grebena nazaj do kaluže, preden je potegnil po strani hriba proti goščavi, ki je rasla za hribom. Tudi zdaj smo hodili bolj levo, kot so prišli zvečer divji prašiči na krmišče. To bo zagotovo pravi sled, saj ga je tudi Džoni, ki je bil prost, dobro nakazoval. Po kakem kilometru smo bili pri goščavi. Džoni je iskal naprej, da bi nam zagotovil varnost, midva s Capijem na jermenu pa po vseh štirih za njim. Prva tretjina goščave je bila za nami brez napetih dogodivščin. Šele v tretji tretjini je dal Džoni glas in pognal trop zdravih prašičev v levo po strmini. Vendar se je takoj vrnil, skočil v desno in že lajal na mestu. »Ga že ima!« sem zaklical Francu za seboj. Poslal sem ga iz goščave v visoki gozd, da bi tam laže videl, kaj se dogaja. »Pazi na Džonija!« sem mu še zaklical.

Medtem se je ranjeni divji prašič premaknil proti robu goščave, Franc je ustrelil, vendar zgrešil. Že je bil prašič znova v goščavi, kjer ga je Džoni držal na mestu. Ko sva se mu s Capijem približala, se je hotel spet umakniti,

zato mi ni preostalo nič drugega, kot da sem hitro streljal. Pri tem sem moral paziti še na Džonija, ki je krožil okrog njega in ga zadrževal. Prva krogla ga je zadela v mehko in mu na svoji poti prebila zadnje desno stegno, z drugo v prsi pa sem ga umiril.

Po dobrih štirih urah in pol ter prehojenih kakih 12 km je bilo delo uspešno končano. Ko smo prišli do Janeza, ki nas je čakal pri avtomobilih, kar ni mogel verjeti, da imata psa zeleni vejici za ovratnikom.

Janez je na divjega prašiča-ozimca, težkega 30 kg, streljal s kroglo 11 g RWS in kot sem predvideval, ga je zadela z desne strani visoko v vrat; krogla je izstopila na levi strani v predelu zaušnice (vdolbinice za uhlji). Na poti skozi vrat je odkrhnila vrh izrastka na vratnem vretencu in povzročila hud stres hrbtenjače, zato je prašič padel kot pokošen. Ni pa prebila nobene večje žile (saj je tu ni), ampak samo »debelo« meso na vratu. Kljub temu, da je bila izstopna rana precej velika, žival ni krvavela. Pri prodiranju skozi goščavo, kjer naj bi obrisal kri ob veje, je rano pokril uhelj, zato ni bilo nikjer krvi — niti na listju niti na vejah.

S temi primeri sem hotel opozoriti, da so iskanja, pri katerih imamo opraviti z vodečo srno in mladičem, košuto in teletom ter divjo svinjo in mladiči (in pri tem iščemo obstreljene mladiče), dosti bolj zapletena in težka, kot če iščemo obstreljenega srnjaka, jelena, merjasca ali medveda.

(Se nadaljuje)

Leto in pol star Capi ob svojem prvem izsledenem jelenu

Foto J. Pernat

Lovska organizacija

Lovska družina Globoko gostiteljica 10. jubilejnega srečanja lovskih pevskih zborov in registov Slovenije

Organizacija letošnjega 10. jubilejnega srečanja lovskih pevskih zborov in registov Slovenije je poverjena LD Globoko in njenemu pevske-mu zboru. Ob tej priložnosti je prav, da se z vsestransko aktivnostjo LD iz Posavja seznanimo nekoliko podrobneje. LD je bila ustanovljena leta 1945 in šteje danes 50 članov. Leta 1946 je dobila v upravljanje pretežno gričevnato, deloma tudi ravninsko lovišče z 2397 ha lovne površine. Pomembna in temeljna vrsta divjadi v lovišču je srnjad. S pravilnim gospodarjenjem s to divjadjo je LD dosegla veliko številčnost in temu primeren odstrel. Dam-jek, ki so ga v Dobravi naseli-li pred dobrim desetletjem, živi tod le v manjšem številu. Dobro pa je zastopana mala divjad, zajec, fazan in v zad-njem času še raca mlakarica. Lovska družina ima nekaj lastnega in najemnega zem-ljišča, na katerem ureja remize in pripravlja hrano za zimsko krmljenje divjadi. Ukvarja se tudi z lovskim tu-rizmom in ima stalne inozem-ske lovske goste.

Člani LD se redno zelo uspeš-no ukvarjajo z lovskim strel-stvom, kar dokazujejo številna priznanja.

Leta 1976 je LD dogradila svoj lovski dom in razvila družin-ski prapor.

V okviru LD Globoko že vrsto let uspešno deluje tudi lov-ski pevski zbor. Ustanovili so ga leta 1971 in ga je vodil Miha Haler. Zbor je prvič nastopil ob praznovanju občin-skega praznika pri lovskem domu v Globokem, ki so ga takrat še gradili. Zbor je bil tudi pobudnik 1. srečanja LPZ Slovenije, ki je bilo pred desetimi leti v Globokem. Ta srečanja so pozneje postala tradicionalna (organizirajo jih vsako leto) in zbor je sodelo-

Člani LD Globoko pred lovskim domom ob njegovi otvoritvi in razvitju svojega lovskega prapora
Foto K. S.

val na vseh dosedanjih sreča-njih. Lovska zveza Slovenije je zbor ob njegovi desetlet-nici delovanja odlikovala z redom za lovske zasluge II. stopnje. Poleg sodelova-nja na srečanjih LPZ Slovenije je zbor nosilec kulturne dejavnosti v kraju, redno so-deluje v akcijah posavske pevske zveze in ZKO Brežice. Že več kot 80-krat je nastopil na raznih kulturnih in drugih manifestacijah, sodeloval pa je tudi v tekmovanju »amater-ski zbori pred mikrofonom«. Nastopal je po vsem Posavju,

polet tega pa še v Beli krajini in hrvaškem Zagorju.

Priprav na 10. srečanje lov-skih pevskih zborov in rogi-stov Slovenije sta se LD Globoko in njen pevski zbor lotila pravočasno in z vso resnostjo. Seveda ne gre gladko in brez težav, vendar težave premagujejo s pesmi-jo, ki krepi dobro voljo in spodbuja k nadaljnjemu delu. Srečanje, katerega pokrovi-telj je LZS, pomagale pa bodo tudi ZLD Posavje-Krško in vse družine v ZLD, bodo pri-pravili v počastitev dneva

borca in 40-lenice AVNOJ v soboto, 2. julija 1983, pri šoli Globoko.

Zveza lovskih družin
Posavje-Krško — K. S.

Don Alfonso De Urquijo Y Landecho, predsednik mednarodnega lovskega sveta (CIC) med tarentarskimi lovci

Mnogi ugledni tuji lovci so že lovili v naših slovenskih lo-viščih, le malokatera lov-ska družina pa se lahko pohvali, da je njeno lovišče spoznal tudi najvišji mednarodni lovski funkcionar, predsednik Mednarodnega lovskega sve-ta — CIC. Ta čast je dole-tela zadnje dni lanskega ok-tobra Lovsko družino Soča.

Ko smo zvedeli, da bi rad Don Alfonso de Urquijo y Landecho med svojim kratkim bivanjem v Jugoslaviji spoznal tudi kako naše visokogorsko lovišče in se srečal z lovci, smo ga z veseljem povabili med nas. Ko pa smo zvedeli, da utegne priti le za en dan, nas je zaskrbelo. En sam dan za lov na gamsa je tudi v naši družini, kjer dobrih gamsov do letošnje zime, ko so s polno

Lovski pevski zbor poje na otvoritvi osn. šole Globoko (28. 10. 1973)
Foto K. S.

Predsednik CIC Don Alfonso De Urquijo z uplenjenim 11-letnim kozlom v lovišču LD Soča Foto K. B.

močjo udarile garje, ni manjkalo, le malo premalo. Še posebej, ker smo želeli, da bi bila med trofejami predsednika CIC-a iz naših lovišč taka trofejka, ki ne njemu ne nam ne bi delala sramote, ne po letih in ne po moči.

Skrbelo pa nas je še marsikaj: vreme, pa to, ali se bo gost iz daljnje Španije v našem skromnem bivaku na Bavškem Grintavcu počutil dovolj udobno, ali ne bo hoja zanj pretežka in prestrma, to, da se bomo le s težavo sporazumevali, saj nam je španščina res španska vas in Španca res še ni bilo v našem lovišču, kaj šele, da bi bil predsednik CIC-a! Le to nas ni skrbelo, da ne bi bil navdušen nad lepoto naših gora, nad pogledi na strme vršace in na bistro Sočo v dolini, saj lepšega visokogorskega lovišča, kot je naše, ne more biti.

Pa so se naše skrbi hitro razblinile. Že ko sta z Markom Bulcem, našim podpredsednikom CIC-a, prispela proti večeru v gostilno Lovec v Soči, smo si prvič oddahnili, saj se je pokazalo, da je predsednik CIC-a mnogo bolj mlad, prikupen in preprost, kot smo si tako uglednega in pomembnega gospoda zamišljali. Presenetil nas je tudi z dobrim znanjem italijanščine, v kateri so tudi naši mladi lovci, ne le starejši, ki so

okusili poitalijančevanje, pravi mojstri. Pa tudi mi smo ga presenetili, ko mu je Irena Avčinova izrekla dobrodošlico kar po špansko. Se je le za dobro pokazalo, da smo jo pred nekaj leti sprejeli v lovске vrste, čeprav so nekateri godrnjali, češ kaj bomo z »babo« med jagri.

Strma pot prek opuščene gorske vasice Lemovlje gostoma ni delala težav, čeprav smo hodili že ponoči. To je budilo upanje, da tudi zjutraj na lovu vsaj hoja ne bo delala težav. In jih res ni! Če bi bili vsi naši tuji in domači lovski gostje taki hodci kot predsednik CIC-a, bi bil marsikateri dober gams več v dolini!

Večer v bivaku je bil nadvse prijeten, vsaj za nas, čutiti pa je bilo, da se enako prijetno in sproščeno počutita tudi gosta. Pa kaj bi se ne! Darko nas je pričakal s pravim »jagrskim« čajem in toplo kočo. Ob tekočih in trdnih dobrotah, ki smo jih skupaj postavili na mizo, kar je med gorskimi lovci od nekdaj navada, da pač ne gloda vsak le svojega, se je razvezal tudi jezik. Ponavadi naše goste zanima, »ali bo padel«, »kakšen bo«, »koliko točk« in podobno; vse tisto, v kar izkušen lovec ne bo preveč vrtal, saj »jaga je jaga« in govoriti o njej vnaprej preveč obetavno je hudo tvegana reč. Ta gosta pa sta

hotela vedeti vse mogoče o naši organizaciji, o lovišču, o odstrelu, o naših dejavnostih, pa smo morali res razvezati jezike o naših uspehih in problemih. Tudi o tem, kako je trentarski lovec bil, je in kot kaže, še dolgo bo brez lovišča v svoji Trenti. Malo po nemško, malo po italijansko, malo z zobmi — važno je, da smo se dobro sporazumeli! Predsedniku smo zmoogli razložiti celo tako zapletene reči, ki jih sprva kar ni hotel verjeti, kako da je najti močno srnjad na tej višini v tem času (zjutraj se je na lastne oči prepričal); ali kako je bilo mogoče, da je en sam član naše družine prinesel štedilnik (80 kg) iz doline v bivak, da vse opravimo s prostovoljnimi delom itd.

Zjutraj je bil pravi dan za lov, kot bi ga posebej naročil sam predsednik CIC-a. Nebo, kot bi ga ponoči kdo obrisal, razgledi božanski in gamsji prsk je bilo čutiti tudi v zraku. Razdelili smo se, Darko in jaz s predsednikom, Matija s podpredsednikom. Če že lovskega uspeha ne bo, saj sta se popoldne gosta že morala vrniti proti Ljubljani, bo vsaj lep dan, smo si mislili. A je našim mislim in tihim upom kot je videti, prislulnil močan kozel lepih let in se pokazal pod vrhom Brendere. Pri streljanju na gamsa se je zareklo že marsikateremu strelcu, ki »nikoli ne zgreši« in je šel prazen proti dolini. Ali moraš biti odličen strelce, da si lahko predsednik CIC-a, ne vemo, priče pa smo, da sedanji predsednik CIC-a svojega predsedniškega ugleda s streljanjem pri nas ni nič omajal.

Na veliko razdaljo kozel resda ni padel v ognju, daleč pa tudi ni šel. Z Darkom se nam je, kot se reče, odvalil kamen od srca, gost iz daljnje Španije pa je bil ne le vesel kot otrok, temveč je — kar zapel. Kaj je prepeval, nisva razumela, da pa je to eno njegovih najlepših lovskih doživeti, nepozabno, enkratno, božansko, je pa znal povedati tudi po italijansko. A kaj bi ne bil vesel, saj je kozel, potem ko je dobil zadnji grizljaj, uplenitelj pa lovski blagor, pokazal lepih 11 let in trdno bronasto medaljo.

Žal podpredsednik Marko Bulc in Matija nista bila de-

ležna enake Dianine naklonjenosti. Diana že ve, da je prvi predsednik, podpredsednik pa more tudi malo potpeti. Saj ga bo lovska strast še popeljala iz meglene Ljubljane v naše gore, predsednika iz Madrida pa morda nikoli več!

Pot v dolino seveda ni bila težka. Že zato ne, ker so kozlova jetra, ki smo jih še utegnili pripraviti v bivaku, vsem teknila in nam dala pravo gamsjo moč v noge. Zadnji pogon pri Lovcu je bil žal kratek. Bodo pa spomini trajnejši. Saj pri nas v LD Soča bo še dolgo v spominu prijeten obisk Dona Alfonsa, predsednika Mednarodnega lovskega sveta, ki je pravzaprav tudi naš predsednik. Da bi imeli še veliko takih! Ker se je pokazal kot pravi lovec in možak, pa vemo, da bo tudi njemu srečanje z nami, lovsko doživetje v naših slovenskih gorah, še dolgo prijeten spomin!

Boris Komac

Zgledno sodelovanje

Lanskega oktobra sta se sestali LD Suha krajina in LD Ptuj na skupnem lovu v Ptuju. Lovski družini sta se dogovorili za skupno srečanje zategadelj, ker sta obe lovišči tako zelo različni, hkrati pa ju veže skupno hotenje — razvoj slovenskega lovstva. LD Suha krajina ima svoje lovišče v hribovitih gozdovih ob Krki, Ptuj pa na prostranem ravnem Ptujskem polju. Prva ima v lovišču pretežno veliko divjad, druga pa v glavnem malo divjad. Kot so dejali na srečanju lovci obeh družin, je lov v tem primeru drugotnega pomena. Pravzaprav so šele na tem srečanju spoznali, koliko skupnih ciljev imajo kljub temu, da so njihova lovišča različna. Povezuje jih skupna želja po spoznavanju novih oblik gojitve divjadi, vzdrževanja lovišč in lovskih naprav. Tako eni kot drugi so že na prvem srečanju spoznali, da imajo slovenski lovci veliko bogatih izkušenj, ki bi jih lahko prenesli v eno ali drugo okolje. Izkušnje pa bogatijo vse!

Skupna lovina je bila tisto nedeljo zelo bogata. Uplenili so kar 30 zajcev in 34 fazanov. Dolenjcem so se pošteno

Zbor lovcev LD Suha krajina in LD Ptuj pred uplenjeno malo divjadjo

Foto M. Praznik

svetile oči ob tako bogatem plenu, saj ga iz svojega lovišča niso navajeni. Seveda so se na lovu vsi lovci vzorno in disciplinirano vedli.

Povedati je treba, da to ni bilo prvo srečanje lovcev obeh družin, saj so se posamezni predstavniki že srečevali v loviščih. Zato so se tudi odločili, da se vsaj enkrat na leto obišejo vsi lovci, pogosteje pa naj bi se srečevali predstavniki in si izmenjavali izkušnje, ki so si jih pridobili pri gojitvi divjadi.

Še to je treba zapisati: slovo je bilo enkratno in ne prav kratko. Ko se je večina že poslovila, so si imeli »samo kaj malega« povedati še posamezniki in tako so se začeli znova pogovarjati vsi. Tako so se poslavljali vse do tedaj, ko jih je že resno priganjal čas za odhod.

Marjan Praznik

V ZLD Celje ustanovljen aktiv lovskih tehnikov

Anketa, ki jo je razpisala delovna skupina za ustanovitev aktiva lovskih tehnikov v ZLD Celje, je pokazala, da lovski tehniki uspešno delujejo v svojem okolju, da pa so v nekaterih LD premalo samoiniciativni in da se s področja

ene ZLD med seboj ne poznajo.

Vsi lovski tehniki so želeli, da bi lahko med seboj izmenjavali mnenja in se naprej izobraževali in to dejstvo je že dalj časa terjalo ustrezno organiziranost. Tako je 22 lovskih tehnikov (od skupaj 36) 11. 2. 1983 ustanovilo *aktiv lovskih tehnikov ZLD Celje*. Glavna naloga tega aktiva naj bi bila predvsem strokovna pomoč lovskim organizacijam, organiziranje tečajev in lastno izobraževanje. Za strokovno izmenjavo mnenj bodo organizirali stalne debatne večere. Lovski tehniki naj bi delovali zlasti v gojitvenih komisijah po LD in ZLD.

Lovski tehniki so si kolektivno ogledali izredno zanimivo in bogato razstavo v Pokrajinskem muzeju v Celju z naslovom *Lov in divjad na podobah celjskega muzeja*, ki je ena izredno uspešnih kulturnih prireditev v širšem jugoslovanskem prostoru. Že v naslednjem debatnem večeru pa bodo pretresali samoupravne akte lovskih družin iz ZLD Celje.

V odbor so bili izvoljeni znani lovski delavci, in sicer Valter Dvoršek za predsednika, Stane Kokalj za podpredsednika in Martin Frece za člana.

V. D.

Medrepubliški lov

V srednjem Obsotelju je pod vzhodno vznožje kopaste Rudnice stisnjen starodavni trg Podčetrtek. Mogočni srednjeveški grad na višini bdi nad samim trgom in daleč nad obsoteljsko dolino. Vsemogočni grajski gospodje so imeli od tod pregled nad bitjem in žitjem tlačanov, ki so jim vsak četrti dan v tednu »delili« pravico, odtod tudi ime Podčetrtek.

Pred leti smo v tem predelu Obsotelja učiteljevali trije prijatelji, ki smo bili tudi lovci. Oto je vodil šolo v Podčetrtku, Tine v Zagorskih Selih na levem bregu Sotle v SR Hrvaški, jaz pa v Pristavi, nekoliko proti severu v dolinici Mestinskega potoka, pritoka Sotle. Naši šolski okoliši so se stikali, prav tako so mejile druga na drugo vse tri lovske družine, katerih člani smo bili. Razumljivo je, da smo imeli veliko skupnega na področju šolstva, kulture in seveda tudi lovstva, kar se je odražalo v naših srečanjih, ki so bila večinoma v gostilni Staroveški v Podčetrtku. Na enem takih srečanj se je tudi rodila zamisel, da bi priredili skupno brakado na obrobni predelih vseh treh družin, torej obenem v dveh republikah — naši in Hrvaški — in tako

se je rodil »medrepubliški lov«. Ker smo bili vsi trije funkcionarji v svojih lovskih družinah, smo dobili tudi soglasje članstva.

S prvim pogonom smo začeli v lovišču LD Podčetrtek, v Palčniku — to je razsežen gozdni predel na vzhodnih pobočjih Rudnice do obsoteljske ceste nad sedanjim hotelom Atomske toplice. Lovili smo zajce, fazane in lisice, ki jih je bilo takrat v vseh treh loviščih še dovolj. Drugi pogon je zajel del lovišča LD Pristava, in to južno pobočje hriba sv. Eme, gozdove nad Marčjo vasjo proti Vonarju, kjer je sedaj dolinska pregrada Sotle. V Vonarju smo tudi prečkali Sotlo ter v LD Sela Zagorska lovili v Pičovem bregu proti sv. Martinu, kjer so lepi vinogradi in kjer je imel eden izmed hrvaških lovcev prikupen vinski hramček. Lovina v vseh treh pogonih je bila zelo zadovoljiva, tako da smo bili vsi izredno zadovoljni.

»Zadnji pogon« je potekal v hramčku ob jedači in pijači, govorih, izrazih bratstva in enotnosti hrvaških in slovenskih lovcev in seveda ob pesmih. Kar spontano smo zapeli »Mi smo lovci«, »Mi Slovenci vinca ne prodamo«, »Još ni jedan Zagorec nije prodal vina«, »Pij ga Blaž«, »En hribček« itd. Nato smo si pripovedovali lovske dogodivščine, rahlo zavite v »lovsko latinščino«. Prijatelj Oto je z besedo in pesmijo dajal ton prijetnemu vzdušju. Ena izmed prigod, ki sem si jo zapomnil, je bila naslednja: žena nekega Otonovega prijatelja, tudi lovca, si je silno želela krznen plašč. Lovec je kot dober mož in zavoljo ljubega miru hotel ženi ustreči. Zato se je v zimskih mesecih tako gnal za lisicami, da jih je v treh letih nastreljal dovolj za plašč. Kože je dal ustrojiti in krznar je lovčevi ženi sešil plašč.

Tisto zimo, ko je bil plašč nared, kot nalašč ni bilo ne snega ne mraza in šele pozno januarja je le dočkala tak dan, ko je lahko vsa srečna oblekla plašč in šla po trgu na malo »modno revijo«. Ko je srečala prijateljice in znanke, ki so na vsa usta hvalile in občudovale plašč — seveda z rahlo nevoščljivostjo — se je od nekod pri-

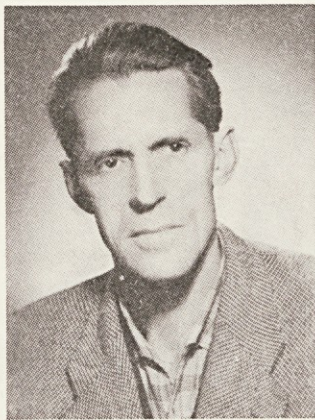
klatil sosedov pes in se ustavil pri klepetajočih ženskah. Nekaj je motovilil sem in tja in ovohaval krzneni plašč naše znanke in ko so bile ženske sredi najbolj živega pogovora, je dvignil tace in spustil curek po lastnici plašča...

Zrtev pasje nevgzojenosti je seveda globoko užaljena odvihrala domov in že med vrati slačila plašč ter ga zabilasala v nič hudega slutečega moža... Plašča ni več oblekla in razumljivo je, da je bil vsemu kriv mož... Razpoloženje v hramčku je naraščalo od kozarčka do kozarčka in ob pozni uri smo v »egiptovski temi« po Viktorjevi zaslugi po razdrapanem klancu le prikrmarili v dolino. Sklenili pa smo, da postane medrepubliški lov tradicija, in to smo lepo vrsto let tudi izvajali.

Ernest Rečnik

Alojz Primc

Ludvik Blatnik

Alojz Vrhovnik

od leta 1971 do 1977 pa referent za lovni turizem. Je častni član LD Trnovo.

Alojz je bil vsa leta zelo aktiven in je tak ostal vse do danes. Za marljivo delo v lovski organizaciji ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in z redom III. stopnje.

Našemu jubilanu želimo veliko zdravja, na lovu pa ravne cevi in dober pogled.

Člani LD Trnovo in
ZLD Ilirska Bistrica —
F. D.

gati pri obnavljanju domovine; delal je na Okraju Grosuplje, nato pa v Kočevju in v Ljubljani. Povsod, kjer je služboval, je dosegal lepe uspehe, povsod je delal vestno, požrtvovalno in dosledno.

Že v mladosti ga je oče — lovec navduševal za lov in ga učil.

Leta 1947 je stopil v LD Dobropolje, nato je bil član LD Struge in naposled član LD Turjak. V LD Turjak je bil več let starešina, in sicer od 1959 do 1960 ter od 1970 do 1975. V letih od 1959 do 1979 je bil član UO oz. IO. Od 1961 do 1979 je bil član NO, član NO pri ZLD Kočevje pa v letih 1967—1970 in 1976—1979. Od leta 1976 do 1978 je bil član statutarne komisije pri ZLD Kočevje.

Ludvik je bil vedno privrženec naprednih lovskih idej. Mnogo časa je posvečal mladim lovcem, vlival jim je veselje do narave in jih učil. Zaradi njegovega truda za napredek lovstva nasploh in uspehov, ki jih je tudi z njegovo pomočjo dosegala LD Turjak, ga lovci cenimo in spoštujemo kot dobrega lovca in tovariša.

Zaradi boleznih danes ne more biti več tako aktiven kot nekdanj, zato ga je članstvo LD Turjak sprejelo za našega prvega častnega člana.

Za njegovo delo ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in z redom za lovske zasluge III. stopnje.

Dragi Ludvik, za minuli praznik ti želimo veliko zdravja in zadovoljstva in da bi bil še mnogo let naš član!

Lovski tovariši — L. P.

Alojz Vrhovnik, ki letos praznuje osemdesetletnico, se je rodil 29. 4. 1903 v Košišah pri Kamniku.

Z lovom se je seznanil že kot mlad fantič, ko je ves prosti čas preživljal v naravi. Njegovo lovsko strast sta spodbujala oče in ded, oba strastna lovca. Z njuno pomočjo je 17-letni fant dobil že leta 1920 pri takratnih oblasteh dovoljenje za nošenje orožja in pravico do lova. Njegovo veliko veselje do lova je opazil tudi takratni zakupnik lovišča Benkovič, ki je mlademu lovcu ponudil službo lovskega čuvaja. Alojz je službo z veseljem sprejel in jo opravljal vse do leta 1941.

Po vojni je bil Alojz med prvimi ustanovitelji LD Kamnik. Takoj po ustanovitvi je sprejel funkcijo gospodarja, ki jo opravlja še danes (je častni gospodar LD Kamnik in uvaja v delo novega gospodarja). Poleg funkcije gospodarja pa si je Alojz naložil še vrsto drugih odgovornih položajev v LD Kamnik.

Vsi ga poznamo kot navdušenega kinologa. Njegovi braki so bili nepogrešljivi na skupnih lovih, na katerih je bil Alojz vodja brakirjev.

S svojimi izkušnjami, ki si jih je dobil z dolgoletno lovsko prakso, rad pomaga tudi pri zreji male divjadi.

Kljub težkemu delu v tovarni je Alojz znal čudovito razdeliti čas med službo, dom in lov. Bil je priden delavec in dober oče in tudi lovci ga kličejo kar oče. Mnogim mlajšim tovarišem, ki so postali lovci v LD Kamnik, je bil Alojz mentor — drugi oče. Vrhovnikov oče rad svetuje

Jubilanti

Alojz Primc se je rodil pred petinsedemdesetimi leti, 16. 8. 1907, v Ilirski Bistrici. Z lovstvom se je seznanil že kot majhen otrok. Tudi njegov oče je bil dolga leta lovec in Alojz, najstarejši sin v družini, je pogosto odhajal z očetom na lov.

Zaposlen je bil v tovarni Lesonit, v kateri je dočkal upokojitev, za vestno delo pa je bil leta 1971 odlikovan z redom dela s srebrnim vencem. Takoj po osvoboditvi Slovenskega Primorja, leta 1945, je pomagal pri ustanavljanju prvega slovenskega lovskega društva v Ilirski Bistrici. Sodeloval je pri vseh reorganizacijah lovstva v Ilirski Bistrici. Leta 1947 se je lovsko društvo preimenovalo v Lovsko družino Ilirska Bistrica-Pivka in Alojz je bil njen gospodar do leta 1948. Nato je bil do leta 1950 član upravnega odbora, od leta 1950 do 1967 pa blagajnik LD Trnovo. Od 1968 do 1970 je bil predsednik nadzornega odbora,

Ludvik Blatnik, član LD Turjak, je v minulemu letu praznoval svoj 70. rojstni dan.

Rodil se je 16. 6. 1912 v Poničevah pri Dobropolju. Majhna kmetija številni družini ni dajala dovolj sredstev za preživljanje, zato se je Ludvik pri svojem starejšem bratu izučil za mesarja. Živel je v Soteski pri Novem mestu in je v tistem času prišel v stik z napredno mislečimi ljudmi ter sprejel njihove ideje. Takoj po kapitulaciji stare Jugoslavije se je vključil v OF in bil izvoljen v njen odbor. Kot terenec je delal v Soteski do aretacije leta 1942, ko so ga okupatorji odpeljali v internacijo. Interniran je bil do kapitulacije Italije, nato pa se je s skupino prostovoljcev pridružil italijanskim partizanom. V Italiji se je priključil prekomorskim brigadam in prišel osvobajati domovino.

Zaradi slabega zdravja so ga kmalu po osvoboditvi demobilizirali. Takoj je začel poma-

Jože Kirbiš

vsakomur, ne pozna lovske nevoščljivosti in ljubosumja. Vrata njegove domačije so odprta za vsakogar.

Moramo pa povedati še to, da je Vrhovnikov ata izredno pravičen lovec. Težko se odloči za strel, kadar pa strelja, vedno pade prava žival, tista, ki jo je treba odstreliti. Pravi, da mora marsikatera žival umreti, da lahko druge živijo naprej. Čeprav je Alojza bolezen privezala na dom in ne more več zahajati v gozd, pa je v mislih še vedno v njem. Njegove otožne oči zgovorno govore, da mu misli blodijo po gozdovih Tunjic, po polju Podgorja in po hribih v Palovčah.

Za svoje nesebično delo za lovstvo, ki presega okvire kamniške LD, je dobil že vrsto odlikovanj, med njimi tudi znak za lovske zasluge in red za lovske zasluge II. stopnje ter plaketo LD Kamnik.

Dragi Alojz, vsi ti iz srca želimo, da bi čimprej okreval in se vrnil v lovišče. Ob tvojem visokem življenjskem prazniku ti čestitamo vsi lovci!

Lovci LD Kamnik — V. Š.

Jože Kirbiš-Pubec —
šestdesetletnik

Jože se je rodil 1. 3. 1923 v Prepolju pri Mariboru v kmečki družini, zdaj pa živi v Kranju in je član LD Šenčur.

Kot mlad fant je občutil vse tegobe nemške soldateske. Skupaj s starši je bil leta 1941 preganjan v Milanovcu v Srbijo. S starejšim bratom Ivanom sta se takoj povezala z domačini in začela aktivno sodelovati v NOB. Brat Ivan

Franc Munda

je še istega leta padel v uziški bitki, Jože pa se je leta 1944 vključil v 1. slovensko brigado NOV v Srbiji. Leta 1945 se je vrnil v Ljubljano. Leta 1946 se je demobiliziral in se zaposlil v Kranju, kjer si je ustvaril družino. Nekaj let je bil zaposlen kot referent za promet na takratnem OLO PNZ Kranj, nato pa je bil do upokojitve direktor Steklarstva v Kranju.

Leta 1946 se je odločil, da bo nadaljeval očetovo lovsko tradicijo in vključil se je v takratno LD Voglje. Leta 1954 je bil med soustanovitelji LD Šenčur in takoj je prevzel dolžnost tajnika LD. To delo je uspešno opravljal do leta 1967. Še isto leto je postal predsednik disciplinske komisije. Od leta 1971 do 1975 je bil vodja revirskega sektorja, nato do leta 1978 spet tajnik LD in do februarja letos gospodar naše lovske družine.

Jože se rad spominja let v izgnanstvu v Milanovcu in pravi, da je postal Milanovac njegov drugi dom. Zato je tudi redni obiskovalec srečanj z vlakom bratstva in edinstva. Leta 1948 je bil sprejet v KP, vsa leta pa je marljivo delal v družbenopolitičnih organizacijah. Še danes je aktiven v svoji KS.

Za svoje delo je dobil več visokih državnih odlikovanj in družbenih priznanj, za zasluge v lovstvu pa ga je LZS nagradila z znakom za lovske zasluge, redom za lovske zasluge III. stopnje, plaketo ZLD Gorenjske, srebrnim znakom KZS in z več drugimi priznanji in diplomami.

Našemu Frančku ob njegovem življenjskem jubileju

iskreno čestitamo in mu želimo še veliko zdravih let ter lovski — dober pogled!

Lovci LD Šenčur — J. D.

Franc Munda —
osemdesetletnik

Kogovski lovci smo z zadovoljstvom in ponosom zaželeli vse najboljše za osemdeseti rojstni dan svojemu ustanovnemu članu Francu. Rodil se je 27. 11. 1902 v Vodrancih. Oče je bil napreden kmet pa tudi puška je bila pri hiši. Tako je že od rane mladosti živel z zemljo in divjadjo. Tem svojim načelom je zvest še danes.

Takoj po osvoboditvi je še z nekaterimi člani (Franc Šnajder, Martin Štampar in Vinko Čurin) pomagal pri ustanavljanju lovske organizacije na Kogu. Z vnemo se je lotil dela v organizaciji in v opustošenem lovišču. Vojna vihra je na Kogu uničila 80% vseh poslopj in tudi toliko divjadi. Franček je s svojim osebnim zgledom in z organizacijsko natančnostjo zlasti kot tajnik LD (1950—1954) in kot dolgoletni predsednik nadzornega odbora (1954—1978) prispeval velik delež k temu, da je LD Kog zavzela vidno mesto v ZLD Ptuj in da je bila odlikovana z redom za lovske zasluge III. stopnje. To odlikovanje je dobil tudi Franček. Franček je bil družbenopolitično aktiven delavec. Že pred vojno se je povezal s skupino narodnega heroja Kerenčiča. Osvoboditev je pričakal v Dachauu, kjer je kljub vsemu politično deloval naprej.

Po vrnitvi domov je zagnano sodeloval pri organiziranju ljudske oblasti. Bil je predsednik KLO Kog, odbornik OLO Ljutomer, deloval pa je tudi v OF.

Za svoje delo je dobil medaljo zaslug za narod, orden zaslug za narod s srebrno zvezdo in bronasto značko OF. Je družbenopolitični delavec še danes. Kljub osmim križem še vedno pridno dela na sinovi kmetiji in še vedno rad prihaja med lovce, ne samo kot strellec, pač pa tudi kot gojitelj in varuh divjadi in narave.

Franček, še enkrat ti kličemo — lovski zdravo!

Člani LD Kog — D. Z.

Lovski
oprtnik

Lov na petelina

V tej zgodbi teče beseda o lovu na petelina v pravem pomenu te besede, čeprav tokrat ne gre za divjega petelina, ampak za domačega. Če velja, da je lov na divjega petelina med najzahtevnejšimi, je naslednja zgodba dokaz, da tudi domači petelini niso od muh. Zgodba sicer ne sodi med prave lovske zgodbe, vendar zasluži, da najde pot do bralcev glasila Lovec. Vse skupaj se je zgodilo pred približno tremi leti, vendar so mi šele zdaj prišle na uho nekatere podrobnosti, ki so bile do zdaj skrivnost junakov te zgodbe.

Začelo se je z rojstvom sina prijatelju Vinku, ki sicer ni lovec, ima pa mnogo prijateljev med zeleno bratovščino. Po stari navadi si je treba ob rojstvu sina zatakni za klobuk krempelj domačega petelina, da bi ljudje že na zunaj vedeli kdo ima zasluge, da Slovenci še ne bomo tako kmalu izumrli. Ker pa petelina ni bilo pri hiši, ga je bilo treba kupiti. Vinko je prosil prijatelja Vaška, ki je tudi vnet lovec, pa še beseda mu gre gladko z jezika, da mu pomaga pri nakupu. Res sta bližnjega kmeta kmalu prepričala, da njegove kokoši dveh petelinov pač ne potrebujejo in po krajšem lovu, ki pa ni minil brez elegantnih skokov in padcev, sta bivšega gospodarja dvorišča in gnojišča spravila v vrečo in ga odnesla na Vaškov dom, kjer naj bi žalostno smrt storil in končal v loncu. Petelina sta poveznila pod koš in odšla iskat primerno sekuro. Ko je bilo vse nared, je Vaško dvignil koš, Vinko pa naj bi petelina prijel. Petelin pa, ki je bil mimogrede povedano, izreden primerek svoje vrste, je zaslutil da se mu slabo piše in jo je kot strela ucvril izpod koša, tako da sta vrla »rablja« le debelo pogledala za njim. Vsa stvar sicer sploh ni bila videti dramatična, saj sta oba verjela, da bosta petelina

zlahka znova ujela. Tu pa sta delala račun brez krčmarja oziroma brez petelina. Petelin jo je ucvril naravnost proti gozdiču, približno sto metrov oddaljenem od hiše. Po kratkem bojnem posvetu je Vaško vzel malokalibrsko puško in odšla sta na lov. Preiskala sta ves gozdiček, toda brez uspeha. Petelin, ki je bil prej zelo glasen, je zdaj molčal kot grob. Medtem se je stemnilo, zato sta morala iskanje opustiti. Vaško se je bal, da bo petelin ponoči postal plen lisice, ki jih je bilo pred pojavom stekline kar precej. Sklenil je, da bo noč prebil v spalni vreči pod drevesom, da bi morda le rešil petelina iz lisičjih zob, če bi petelin seveda imel priložnost dati kakšen glas od sebe. Toda noč je minila brez dramatičnih dogodkov. Še preden je sonce pokukalo izza hribov, je petelin začel neutrudno kikirikati.

Vaško je planil iz spalne vreče in stekel proti gozdu. Komaj pa je stopil med drevje, je petelin utihnil in se ni več oglasil. Slabe volje je lovec odšel domov. Ker je moral zdoma po opravkih, je prosil mamo, naj kdaj pa kdaj pogleda proti gozdu, če bi se petelin morda le prikazal. Ko je popoldne prišel domov, mu je mama povedala, da je petelin ves dopoldan hodil ob robu gozda in pel, da je bilo veselje. Tudi Vaško ga je kmalu opazil, vendar so ga slabe izkušnje izučile, zato ni več stekel za njim. Ker je odlični strelci in ima odlični karabin kal. 243, se je odločil, da petelina enostavno ustrelji. Da pa bi od petelina kaj ostalo, je potisnil v cev kroglo s polnim plaščem. Skrbno je pomeril in sprožil. Petelin je odskočil, potem pa izginil v gozdu. Vaško ni mogel verjeti, da je zgrešil, še manj pa je razumel, da je petelin še vedno živ. Naposled je vzel s seboj svojega češkega fouseka in ga dal na sled. Arko je petelina kmalu ujel in tudi še živega aportal. Vaško je zaman iskal strelno rano in se že sprizjaniil z neprijetno resnico, da je pač zgrešil. Sekira je naposled opravila svoje in ko so petelina oskubili, je Vaško presenečen opazil, da je vendarle zadel. Krogla je šla petelinu med nogo in telesom

in ker je imela poln plašč, ni bistveno poškodovala tkiva, temveč le prebila kožo in izstopila. To je še en dokaz, da kljub temu, da divjad včasih zadetka ne nakaže, ne smemo kratko malo verjeti, da smo pač zgrešili.

Vse skupaj pa vendarle ni pokvarilo teka udeležencem pojedine, le ugibanj, zakaj je petelin na mizi tako pozno, je bilo precej. Zgodba je le po drobcih prišla do mojih ušes in odločil sem se, da vrle junake predstavim tudi v glasilu Lovec.

Viktor Lukše

Srnjak je izstopil...

Jutranja megla je lezla po dolini, ko je avtomobil drvel po cesti. V njem je mlad lovec sanjal o svojem prvem srnjaku. Ni prvič o tem razmišljal, z eno samo željo, da bi ga uplenil. Avto je ustavil ob cesti, vrata potihoma zaprl, obul lovske škornje, si nataknil lovski klobuk, tistega, ki so mu ga kot pripravniku starejši člani dvakrat prestrelili, vzel puško in daljnogled ter odšel proti preži. Jutro je bilo sveže, megla se je še vedno kadila, vse je bilo mirno in tiho. Prijetno toplo mu je bilo pri srcu, ko je prišel do preže. Bila je visoko na hrastu, lično izdelana, pokrita.

Povzpел se je po klinih, odložil puško in klobuk, vzel v roke daljnogled in se usedel na udobno klopco. Začelo se je svitati in meglica se je počasi dvigala. V gozdu je tu in tam nekaj zašumelo, drugače pa je vladala tišina. Lovec je gledal proti robu gozda, od koder je že večkrat prišel. Ptice so se oglašale. Lovec pa je gledal in gledal, pazljivo prisluškoval gozdu in ga pričakoval. Daleč s ceste je zaslišal ropot prvega avtomobila. Le kam se nekemu navsezgodaj tako mudi?

Dolina je postajala svetlejša, lovčovo srce pa vse nestrpnejše. Ali bo prišel, ali ne bo prišel? Opazoval je, tu in tam oprijel puško, si popravil klobuk. V gozdu so ptiči prepevali svoje jutranje melodije in zgoraj pri vasi je zalajal pes.

Jutro je postalo že povsem

svetlo in lovec je ocenil, da bo lep dan, ki je še sobota povrh. Nenadoma pok suhe vejice tam na robu gozda. Vztrepetal je, zadržalo mu je neučakano srce. Znova se je zlomila vejica. Nekaj se v gozdu premika, pomisli lovec. Ko je zašumelo še listje, se je na obronku prikazal njegov lepoteč. Ponosno in previdno je stopil iz gozda, dvignil z rogovjem okrašeno glavo, vredno občudovanja vsakega lovca. Pogledal je zdaj levo zdaj desno. Ko je menil, da je vse v redu, je stopil dalje. Naredil je nekaj korakov in se začel pasti. Ni slutil, da se v tem prekrasem jutru pase poslednjič. Lovec je že večkrat opazoval in občudoval ta neizmeren dar zelenih gozdov. Srnjak je bil primerno star, zrel za odstrel. Naj še ostane do konca prska, potem bo moj, moj prvi! In zdaj je prišel ta trenutek. Lovec je pripravil puško in pomeril skozi daljnogled.

Ko je jutranjo tišino pretrgal strel, je srnjak padel v ognju. Lovec je odložil puško in molče opazoval svoj plen sredi jase. S ceste je prihajal vedno večji ropot; ljudje so odhajali na delo. Tudi lovec je odhajal, s preže se je spustil po lestvi in odšel na sredo jase, kjer je med poletnimi cveticami negibno ležal njegov prvi. Spoštljivo je pristopil k svojemu prvemu in uprl svoj pogled v rogovje — v trofejo, ki mu bo spomin do konca njegovih dni.

Kaj pa od lovca uplenitelja zahtevajo šege in običaji?

Srnjakov mrtvaški oder je gozdna jasa sredi travniških rož. Ležati mora tako, da je njegova leva telesna stran obrnjena navzgor. Po naključju ga je tako položil že strel. Mladi lovec je torej stopil k bližnji smrekici in odlomil — odrezati ne sme — dve vejici: zadnji grizljaj in vejico plena. Pokleknil je k mrtvemu lepoteču, mu odprl gobček ter mu vtaknil vanj zadnji grizljaj. Drugo je položil srnjaku na smrtno rano in jo simbolično orosil s krvjo, nakar si jo je vtaknil za trak na desni strani klobuka. »Divjad — desno, lovec — levo!« se je spomnil pravila s pripravljalnega tečaja na lovski izpit.

Odkrit, s klobukom v roki in s puško na levi rami, s cevjo

navzgor, je potem več minut stal ob mrtvem lepoteču na mrtvi straži. V lovčevem srcu sta bili hkrati radost uplenitelja in bolečina ljubitelja narave. Enaki občutki v srcu kakor že neštetokrat pri mnogih lovcih! Ubijemo, kar ljubimo; kakor otroci smo, ki brez zlobe v srcu odtrgamo cvet!

Marjan Toš

Enorogi srnjak

Matic je zaspano pogledal na uro in globoko zazelhal. Vstati bo treba, če hoče še pravi čas priti do preže za sadovnjakom.

Matic je bil še mlad, njegovo lovsko znanje pa je bilo skoraj popolno, saj so stene krasile same zanimive trofeje. Nikoli ni streljal kapitalnih srnjakov, vedno je bil le gojitelj. Tudi tokrat je sklenil, da gre na srnjaka z enim rogom, ki zna biti še kako nevaren svojim tekmečem.

Po močni kavi je stopil v hladno jutro. Na obronkih gozda se je že risala jutranja zarja. Do izstopanja srnjadi je manjkala še kaka ura, pot do preže pa je bila še dolga.

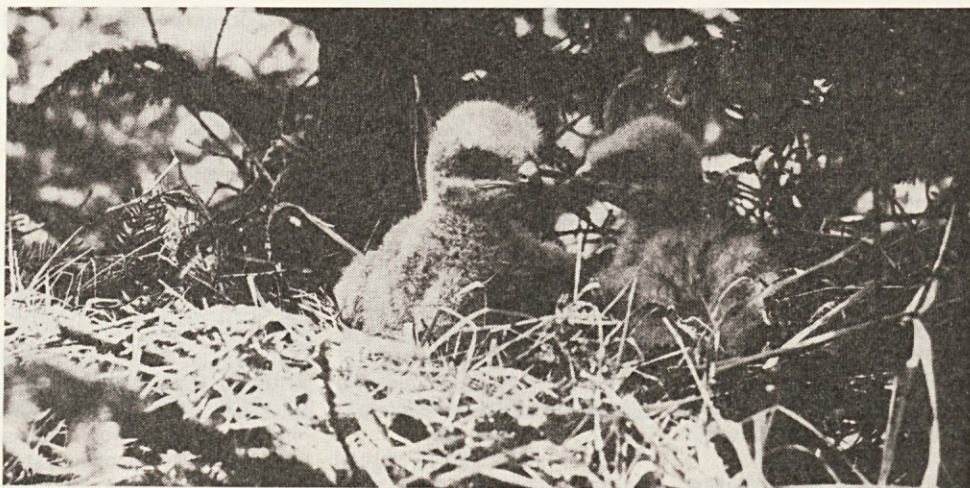
Na koncu njiv se je ustavil in z daljnogledom pregledal travnike pred seboj. Sadovnjak je nemo ležal pred njim. Preža je samevala, vetrič se je poigral z listi. »Hruška, na kateri je preža, je letos bogato obrodila,« je premišljeval Matic. »Divjad bo ponovno hodila v sadovnjak na sadje!«

Srnjaka z enim rogom je Matic opazoval že od marca, ko je imel rog še v mahu. Sklenil je, da zaradi varnosti drugih srnjakov tega upleni.

Namestil se je v krošnji, odložil nahrbtnik in pripravil puško.

Na robu senožeti je izstopila srna. Bila je precej nemirna. Venomer se je obračala v isto smer. Matic je dvignil daljnogled in na licih se mu je zarisal blag nasmeh. Zagledal je ljubkega mladiča, ki je še neubogljivih nog priskakljal za materjo. Mati srna je nenehno preskušala zrak, ali je vse v redu. Mladič pa se je brezskrbno igral na travniku.

Matic je pogledal na uro. Njegov srnjak bi že moral izstopiti. Le kje se je danes zadr-

Mladi kanji v gnezd

Foto J. Papež, Diana

žal. Minute so hitro tekle in sončni žarki so že obližnili vrhove dreves. Matic se je nemirno presedel in pogledoval v vse smeri.

Srnjaka pa ni in ni bilo. Srni z mladičem se je pridružila še ena srna. Precej daleč stran je izstopil na pašo mlad šesterak. Lečje daljnogleda je lovcu povedalo, da je srnjak premlad za odstrel, pa saj je prišel na enorogega srnjaka.

Sonce je že močno sijalo, ko se je Matic spustil s preže in se odpravil proti domu. V vaškem zvoniku se je oglasil zvon. Bila je nedelja in zvonjenje je vabilo ljudi k prvi jutranji maši.

Matic je bil vse dopoldne zelo nemiren. Misli so mu nenehno uhajale k enorogemu srnjaku. Legel je k popoldanskemu počitku, vendar mu lovska strast ni dala miru. Vstal je, pograbil nahrbtnik in puško ter se napotil proti gozdu.

Prečkal je sadovnjak in se napotil čez senožeti. Trava po prvi košnji je že precej zrasla. Matic je na robah postal in pregledal travnike z daljnogledom.

Na vrhu hriba je pritegnila njegovo pozornost rdeča lisa. Roke so same ponesle daljnogled k očem. Bil je pravi — enorogi srnjak. Oddaljen je bil kakih 150 korakov. Ker je bila vmes čistina, se mu Matic ni niti poskušal približati. Sklenil je, da poskuša s piščalko. Razgrnil je velik leskov grm in se dobro skrivil vanj. Sedel je kar na nahrbtnik, položil puško v naročje, odpel varo-

valko, nato pa previdno ponesel piščalko k ustom.

»Piv, piv, piv,« je zapela piščalka. Srnjak je nemirno dvignil glavo in nekaj časa gledal v smer vabečih glasov. Nato se je pasel naprej.

Matic je ponovil milo pesem. Klical je tako nežno, vablivo, da se temu srnjak ni mogel upreti. Z dolgimi skoki je premeril senožeti in kot prikazen stal pred Maticem. Ta pa se ni dal zmesti. V hipu je dvignil puško, »križi« se je v trenutku umiril na srnjaku in grom je odmeval čez senožeti.

Matic je malo počakal, nato pa stopil proti umirajočemu srnjaku. V očeh je zaznal strah, spoznanje, da je prevaran. Matic se je zagledal v nevarno srnjakovo rogovje. Vedel je, da je opravil gojitveni odstrel, svojim trofejam pa je dodal še eno zanimivo.

Odlomil je vejici z leske. Srnjaku je dal zadnji grizljaj, sam pa si je zataknil vejico za klobuk. Nemo se je zahvalil Diani za lepo trofejo, nato pa je srnjaka iztrebil.

V vaški krčmi so za mizo v kotu sedeli Jerneja, Joža in Tone, vsi stari prekaljeni lovci. Pogovor je nanesel na enorogega srnjaka. Spraševali so se tudi, kje je Matic, da se je izneveril njihovi družbi.

Tedaj so se odprla vrata in v zakajeni prostor je stopil Matic. Na obrazu mu je bilo videti, da je vesel. Vsi trije so takoj vedeli, da je imel Matic na lovu blagor. Odložil je nahrbtnik in puško in na-

ročil pijačo za vso zbrano družčino.

Šele nato je začel odvezovati nahrbtnik. Da je bila napetost še večja, je to delal počasi, z nerodnimi gibi. Nato pa so se lovci zazrli v zanimivo trofejo.

»Veš, Matic, res si kavelj! Ravno prej smo se pogovarjali, kako bi uplenili tega rogača, ti pa nam ga meni nič, tebi nič, prineseš kar v krčmo!« Kako je bilo na lovu, je Matic pripovedoval še dolgo pod večer, vsi pa so ga z zanimanjem poslušali.

Janez Papež

Zanimivosti

IWA 83, mednarodni strokovni sejem za lov, športno orožje in pribor (Internationale Fachmesse fuer Jagd und Sportwaffen sowie Zubehoer), je bil letos že desetič po vrsti v ZRN v Nuernbergu, v času od 11. do 14. marca. Vseh razstavljalcev je bilo 492, od tega 361 proizvajalcev in 131 zastopnikov iz skupaj 24 držav.

Največji skok v udeležbi so napravila podjetja iz ZDA, in sicer od 14 razstavljalcev v preteklem letu na 38 razstavljalcev letos.

Statistični podatki za čas od januarja do septembra lanskega leta kažejo, da se je lani vrednost proizvodnje pri orožju in delih orožja zmanjšala za 4,3 % ali na 139 mili-

jonov DM in pri municiji za 3,2 % ali na 94 milijonov DM. Zveza proizvajalcev ocenjuje, da znaša proizvodnja za leto 1982 310 milijonov DM ali skoraj 20 % manj kot v letu 1981. Izvoz se je leta 1982 znižal za 1,1 %, pri municiji pa zvišal za 1,2 %. Glavni nemški odjemalci so ZDA, Francija in Avstrija. Uvoz je znašal 89 milijonov DM, presežek izvoza nad uvozom pa znaša 180 milijonov DM. Nemška industrija je v glavnem odvisna od izvoza in izvozi 90 % lastne proizvodnje. Občutnih gibanj cen v tem letu ne pričakujejo. V preteklem letu so cene narasle za 5—6 % pri orožju in za 4 % pri municiji.

Promet v trgovinah z orožjem (750 trgovin) se je zmanjšal za 25 %. Vzrok za to so zelo različni in spreminjajoči se predpisi o orožju v posameznih pokrajinah in zato se trgovina preusmerja na drugo športno blago. O recesiji ne govore, vendar pa bo glavni vzrok iskati ravno tu.

Za lov in gojitve porabijo v ZRN 694 milijonov DM. Sem ni všteto prostovoljno delo. Če pa bi prišteli tudi prostovoljno delo, bi to zneslo milijardo DM, skupaj s prejšnjo vsoto. Socialni sestav lovcev, ki je porabil ta znesek, je: poljedelcev 17 %, uslužbencev 16 %, uradnikov 15 %, obrtnikov 23 %, delavcev 11 %, trgovcev-tovarnarjev 10 %, prosti poklici 9 %, upokojenec-rentnikov 4 %, učnega osebja 3 % in gospodinj 2 %. Kljub gosti naseljenosti — 250 ljudi na km² — visoki industrializaciji in dnevni pozidavi nad 100 ha zemljišča ima ZRN tudi danes zelo veliko divjadi. To bogastvo pa je plod obsežne, stroge in odgovorne gojitve. Najvišji smoter je obdržati zdrave populacije in s tem prispevati k varstvu narave (vpliv varstvenikov narave, tako imenovanih zelenih, je vse večji in ob zadnjih volitvah so si priborili tudi prva poslanska mesta).

DJV (Nemška lovska zveza) združuje 11 deželnih lovskih zvez z 262 000 člani.

IWA je zaprt strokovni sejem in navadnim obiskovalcem ni dostopen. Sejem je zato obiskalo le 5700 obiskovalcev.

Iz DWJ št. 4/1983
str. 406—408, priredil
Valter Dvoršek

Ivan Ferlež-Milan

Ko so se 15. marca 1983 na ljubljanskih Žalah oglasili rogovi Zasavskih rogov, se je orosilo oko marsikaterega navzočega borca in lovca, ki smo se zbrali, da se še zadnjič poslovimo od prijatelja in tovariša Ivana Ferleža, upokojenega polkovnika JLA, ki so ga v partizanih bolje poznali kot Švejka in kasneje kot Milana.

Ivan Ferlež se je rodil 25. julija 1920 v Doličih pri Krapini, umrl pa je nenadoma 10. marca 1983 v Ljubljani, star 63 let.

Kot sin železničarja se je z družino selil iz kraja v kraj in se je šele pred začetkom 2. svetovne vojne nastanil v Zalogu. Izučil se je za mizarskega pomočnika. Takrat se je začela tudi njegova revolucionarna pot, ki ji je ostal zvest vse svoje bogato življenje. Leta 1938 je bil sprejet v SKOJ. Ob razpadu stare Jugoslavije je z zaloškimi komunisti zbiral in skrival orožje razpadle vojske, pri organizaciji odpora in ustanavljanju prvih odborov OF je aktivno sodeloval že od prvih dni okupacije. Že v začetku marca 1941 je odšel v gozdove in postal partizan zaloške partizanske skupine. To je bila prva partizanska enota v Sloveniji in pod njenimi streli je padel prvi nemški vojak v Sloveniji.

Milanova partizanska pot se je nadaljevala v Molniški četi, v Grosupeljski četi, v 2. štajerskem bataljonu, v 1. slovenski brigadi. V Cankarjevi brigadi je bil brigadni obveščevalc in brigadni sekretar SKOJ. Leta 1943 je bil komandant VOS — OF, kasneje pa komandant Narodne zaščite. Po osvoboditvi leta 1945 je bil Milan Ferlež prvi komandant Ljudske milice Slovenije.

Kasneje se je šolal v Sovjetski zvezi in končal pehotno oficirsko šolo JLA.

Kot oficir je služboval v raznih enotah po Jugoslaviji, od

Ivan Ferlež-Milan

leta 1955 dalje pa v Ljubljani kot sodelavec Vojaškega zgodovinskega inštituta.

Bil je nosilec spomenice 1941 in številnih visokih vojaških odlikovanj.

Kot lovec in ribič se je naš Milan udeleževal vsa povojna leta. Od leta 1952, ko je kot oficir služboval v Skopju, pa je aktivno sodeloval tudi v lovski organizaciji. Do leta 1955 je s številnimi članki, reportažami in povestmi redno sodeloval v makedonskem lovskem časopisu Lovec. Kot dolgoletni član uredniškega odbora je veliko prispeval k razvoju makedonskega lovskega slovstva. Hkrati je bil tudi član upravnega odbora Lovske zveze Makedonije in je s svojim neumornim delom znatno prispeval k razvoju lovstva v tej bratski republiki. Po vrnitvi v Slovenijo se je Milan Ferlež včlanil v Lovsko družino Dobrepolje. Njen član je postal leta 1956, od leta 1957 do prerane smrti pa je bil član njenega upravnega odbora oz. predsednik disciplinskega razsodišča.

Milanovo delo v lovstvu je presegalo okvire njegove lovске družine. Že leta 1958 je bil izvoljen v glavni in upravni odbor Republiške lovске zveze Slovenije. Za podpredsednika Lovske zveze Slovenije so ga izvolili leta 1959 in to nalogo je opravljal do leta 1961. Od tega leta je bil član upravnega odbora LZS in najprej odgovorni urednik, potem pa predsednik uredniškega odbora glasila Lovec vse do konca leta 1967. V letih 1963 do 1968 je bil tudi član izvršnega odbora LZS. Zadnji dve

leti pa je bil član samoupravnega sodišča pri Zvezi lovskih družin Ljubljana.

Njegovo delo v najvišjih forumih slovenske lovске organizacije je bilo izredno plodovito. Bil je med pobudniki samoupravne organiziranosti slovenskega lovstva in prizadeval si je za večjo enotnost in red v naši organizaciji. Iz tega obdobja Milanovega delovanja sta kot trajen zapis njegovih sodobnih pogledov na lovsko organizacijo in smernic za nadaljnje delo v lovskih družinah ostala dva pomembna članka, objavljena v glasilu Lovec. Prvi, »Za večjo enotnost in red v družini«, je iz leta 1959/60, drugi, »O družbeni vlogi naše lovске organizacije«, pa iz leta 1964/65.

Milan Ferlež je tudi avtor dveh knjižic, ki sta zagledali luč sveta najprej v makedonski in potem še v slovenski izdaji. V na videz skromnih knjižicah žepnega formata »Siva družčina« in »Medvedek« je avtor orisal življenje obeh naših zveri (volka in medveda) za mladino in zlasti za lovski naraščaj, ki naj se v zabavni obliki resno seznanja z naravo in njenim življenjem. Kakor sta knjižici na pogled neznatni, pa sta v resnici pestri in imata bogato vsebino, ki se lahko kosa s podobno svetovno literaturo.

Za svoje zasluge v lovstvu je Ivan Ferlež-Milan dobil srebrni red Lovske zveze Makedonije, Lovska zveza Slovenije pa ga je odlikovala z znakom za lovске zasluge in redom za lovске zasluge II. stopnje. Poleg tega je dobil tudi srebrno in zlato plaketo glasila Lovec. Žal mu zadnje zaradi prerane smrti nismo mogli izročiti.

O prijatelju in lovskem tovarišu Milanu Ferležu bi lahko zapisali še veliko. Bil je človek in prijatelj, kakršnega v življenju težko in le redko najdeš. Bil je lovec, ribič in gobar, ki so mu slovenski gozdovi in vode pomenili veliko več kot samo razvedrilo v naravi. Zanj so bili gozdovi in vode del naše domovine, ki jo je ljubil, se zanjo bojeval v najtežjih dnevih naše zgodovine in ji zvesto služil vse do prezgodnje smrti.

Dragi Milan, odšel si od nas, ne bomo te več videvali v gozdovih in ob vodah, ne sli-

šali tvojih besed, prežetih z blagim humorjem, ne bomo te več srečevali na lovih. A v naših srcih in v spominu boš živel z nami!

Uredništvo glasila Lovec

Anton Gutman iz Bogojine, član LD Bogojina v Prekmurju, je umrl 25. 10. 1982.

Anton se je rodil 26. 5. 1922. Že kot otrok je moral trdo delati na polju. Komaj je dozorrel v mladeniča, je izbruhnila 2. svetovna vojna in Anton se je pridružil partizanom.

Po letu 1945 se je vsa leta aktivno družbenopolitično udeleževal.

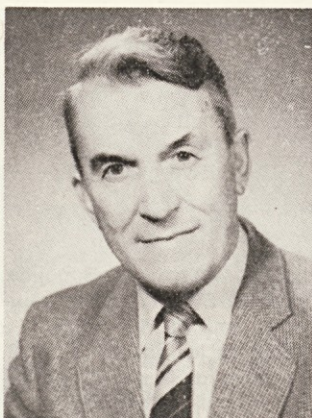
Leta 1949 je stopil v lovске vrste, dve leti kasneje pa je postal član upravnega odbora; tajnik je bil vse do leta 1967. Od leta 1967 do 1970 je opravljal blagajniško funkcijo, od leta 1970 do 1974 je bil predsednik nadzornega odbora, od leta 1974 do prerane smrti pa predsednik komisije za SLO.

Aktivno je sodeloval pri gradnji doma naše lovске družine, in to od samega začetka. Vsa leta je marljivo delal v lovski organizaciji in prispeval veliko k uspehom v našem lovstvu. Za zavzeto delo ga je LZS odlikovala z redom za lovске zasluge III. stopnje.

Tonček, ni te več med nami! Tvoji lovski tovariši smo vedeli, da si bolan in do zadnjega smo upali, da boš bolezen premagal. Toda smrt je bila močnejša; tiho in brez slovesa si odšel od nas. Spominjali se te bomo kot dobrega tovariša, ki se je vedno

Anton Gutman

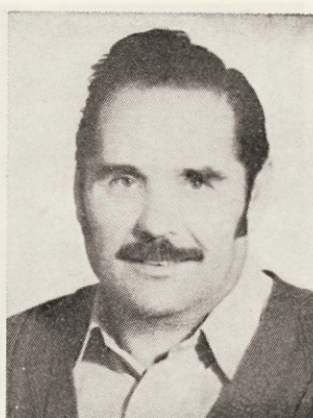

Jože Remic

Franček Breznik

Rudi Rebernik

rad nasmejati in razveseliti v krogu tovarišev lovcev. Utihi- nile so tvoje dobre besede, umolknilo so pesmi, ki si jih tako rad prepeval.

V zadnje slovo smo ti poklonili zelene vejice, ki so rasle ob tvojih poteh, med sončnimi vinogradi in temnimi gozdovi, ki si jih tako ljubil.

Dragi Tonček, za vse, kar si storil za naše lovstvo in za divjad, za tvoje tovarštvo in iskreno prijateljstvo se ti iz srca zahvaljujemo!

Počivaj mirno v naši prekmur- ski zemlji!

Lovci LD Bogojina — Š. H.

Jože Remic je nenadoma in mnogo prezgodaj odšel od nas 19. 11. 1982. Od dolgo- letnega člana in ustanovitelja LD Dreta iz Nazarij smo se poslovili lovci iz njegove dru- žine, lovci iz pobratene LD Velka in iz sosednjih lovskih družin Gornje Savinjske doline.

Jože se je rodil 19. 4. 1920.

Med 2. svetovno vojno je že od samega začetka oborože- ne vstaje slovenskega naroda sodeloval v upor proti oku- patorju in se skupaj s svojimi brati bojeval do osvoboditve. Leta 1946 je bil med ustanovi- telji naše lovske organizacije in ostal njen član vse do ne- nadne smrti. Celih 35 let se je razdajal lovstvu in se za- vzemal za razvoj in rast naše lovske družine. Vrsto man- datnih obdobji je uspešno in odgovorno opravljal številne funkcije: od leta 1954—1958 je bil član UO, od leta 1958

do 1960 tajnik, od leta 1962 do 1966 pa starešina. Od leta 1976 do 1978 je bil član NO, od leta 1978 do 1982 član IO, od leta 1982 do smrti pa pod- predsednik.

Zelo hitro so minevala leta, ko smo skupaj z njim nič- kolikokrat prehodili vse robo- ve in grape Menine planine, Pretkovce, Šentjoškega in Tolstega vrha ter Črete. To so bili najlepši trenutki nje- govega in našega prostega časa, trenutki, ko smo bili naj- bližje živi naravi.

Jožetovo stojišče v lovišču je ostalo prazno, preveč nepri- čakovano in nenadoma je od- šel. Pogrešali ga bomo pri našem prihodnjem delu, pri naporih, da ohranimo živo naravo tudi generacijam, ki bo- do prišle za nami.

Hvaležni smo mu za vse, kar je dobrega storil za lovstvo, v nas lovcih pa si je postavil trajen in neminljiv spomin.

Lovci LD Dreta — E. H.

Franček Breznik je umrl 27. 2. 1983, star 64 let. Rodil se je 8. aprila 1918 v Šetarovi pri Lenartu.

Že kot mladenič je sodeloval z lovzakupnikom lovišča pri lovu in gojitvi divjadi. Član zelene bratovščine je postal po osvoboditvi, leta 1946. Leta 1950 je opravil lovski izpit in bil v letih 1952—1954 stareši- na LD Lenart. Od leta 1956 do 1964 je opravljal dolžnosti kinološkega referenta, od leta 1964—1972 pa je bil gospo- dar LD Lenart.

Kot ljubitelj narave in vzoren lovec je Franček posvečal največ skrbi gojitvi in varstvu divjadi, to skrb in zavest pa je presajal tudi na mlade lovce. Bil je med prvimi po- budniki za izpuščanje male divjadi v lovišče pri takratni Lovski zvezi Maribor. Za iz- redne zasluge pri gojitvi in varstvu divjadi ga je Lovska zveza Slovenije leta 1975 od- likovala z znakom za lovske zasluge, KZS pa mu je leta 1964 podelila zlati znak za kinološke zasluge. Franček je bil eden tistih lovcev, ki za- govarjajo pravilo, da je pravi- čen lov mogoč le z lovsko uporabnim psom, zato je ve- liko prostega časa posvetil vzreji in vzgoji psov.

Franček, več kot štirideset let si zahajal v slovenjegoriške gozdove in na polja. Brez te- be bodo zdaj vasovali fazani v Čreti in bo bokal srnjak v Porčiču, brez tebe bo donel lovski rog ob jezeru in bodo odmevali glasovi gonjačev in strelji iz lovskih pušk po Ra- dehovi in Šetarovi ter drugod po našem lepem lovišču, v katerega si tako rad zahajal. Ostal nam boš v svetlem spo- minu kot človek in lovec!

Lenarški lovci

Rudi Rebernik je umrl 9. 12. 1982, star komaj 60 let. Po kratki in mučni bolezni se je ustavilo plemenito srce lov- skega tovariša in borca za boljši jutri.

Rudi se je pridružil LD Rače leta 1956. Leta 1972 smo ga izvolili za predsednika disci-

plinskega razsodišča v LD in to dolžnost je opravljal do leta 1977. V letih 1977—1982 je bil gospodar, od leta 1982 do smrti pa znova predsednik disciplinskega razsodišča.

Vsa leta je vestno in marljivo opravljal svoje funkcije in vsi smo ga cenili kot dobrega lovca in tovariša. Ves je bil predan humanemu in nese- bičnemu delu v lovskih vrstah pa tudi v družbenopolitičnih organizacijah. Poznali so ga lovci po vsem Dravskem polju in še dlje.

Na njegovi zadnji poti smo ga pospremili lovci iz LD Ra- če in lovci iz sosednjih lov- skih družin, člani ZB, saj je med vojno aktivno deloval v NOB, in številni prijatelji. Ža- lostno so zadelni glasovi lovskih rogov, njegov zadnji dom pa smo pokrili s smreko- vimi vejicami domači in tuji lovci. Strelji iz lovskih pušk so naznanili, da te ni več med nami.

Dragi Rudi, hvala za vse, kar si storil za razvoj lovske orga- nizacije. Mirno počivaj v do- mači zemlji, mi pa se te bo- mo še dolgo spominjali!

Lovci LD Rače

Iz lovskih vrst so tudi odšli za vedno:

Anton Pancar ml., LD Gabrov- ka, * 12. 7. 1940, † 12. 2. 1983.

Anton Pancar st., LD Gabrov- ka, * 6. 1. 1910, † 3. 4. 1983.

Viktor Simsič, LD Bukovje, * 8. 3. 1931, † 26. 2. 1983.

Štefan Grobelnik, LD Podvel- ka, * 13. 7. 1946, † 13. 9. 1982.

Ernest Kink, LD Krško, * 5. 11. 1943, † 14. 4. 1983.

Umrlim časten spomin!

Občni zbor Lovskega kinološkega društva Celje

Lovsko kinološko društvo za območje ZLD Celje je imelo redni občni zbor 25. marca tega leta. Izvršni odbor je pripravil ogled opravljenega dela v minulem letu. Iz poročil je razvidno, da je društvo skoraj v celoti izpolnilo svoj načrt dela. Pripravilo je 14 kinoloških prireditev, na katerih je bilo telesno ocenjenih 82, pri delu pa 73 psov. Poleg tega je organiziralo tudi 9 urjenj za mlade pse jamarje v umetnih rovih, pripravilo strokovni sestanek z družinskimi kinološkimi referenti, organiziralo 9 kinoloških predavanj v lovskih družinah, udarniško zgradilo umetni rov za izvlačenje roparic in pri lovskem domu Rinka pripravilo strokovno vodenje lovcev-pripravnikov na pregledu lovskih psov vseh pasem. Iz poročil smo izvedeli, da imajo lovske družine na voljo naslednje število preizkušenih psov, ki jih je v skladu z lovskim zakonom dovoljeno upo-

Vodniki koker španjelov čakajo na telesno ocenitev svojih ljubljencev, ki so žal večinoma v nelovskih rokah
Foto B. Leskovic

rabljati za lov: 91 goničev, 83 odnos do iskanja obstreljene brak-jazbečarjev, 98 jamarjev, 42 šarivcev in 9 ptičarjev. Poleg teh je opravilo preizkušnjo za prinašalce 13, preizkušnjo na umetnem krvnem sledu, starem 20 ur, pa 26 lovskih psov raznih pasem.

Navzoči so ugotovili, da imajo v precej lovskih družinah malomaren ali celo nelovski

mlade lisice ter spomladansko in jesensko urjenje mladih jamarjev v umetnih rovih. Člani so na občnem zboru ostro kritizirali odnos izvršnega odbora Kinološke zveze Slovenije, ki onemogoča paseskim organizacijam, da bi se včlanile v Kinološko zvezo Slovenije; prav to je v dobršni meri krivo za mrtvilo, ki vlada v lovski kinologiji. Zahtevali so, da se to vprašanje čim prej uredi.

Na občnem zboru so izrekli vse priznanje organom društva za agilno delovanje in potrdili obračun za preteklo in predračun za tekoče leto. V načrtu dela, ki so ga sprejeli na občnem zboru za leto 1983, je poleg tradicionalnega pregleda lovskih psov vseh pasem zadnjo soboto v maju pri lovskem domu Rinka LD Žalec predvideno za jesen še 12 delovnih preizkušenj za vse vrste lovskih psov. Te preizkušnje so razporejene po vsej zvezi tako, da lahko sodelujejo na njih vsi vodniki, ne da bi se jim bilo treba voziti kam daleč.

Težišče dela pa bo društvo usmerilo v izobraževanje vodnikov in v usposabljanje mladih sodniških pripravnikov.

V delovni načrt je društvo sprejelo tudi redno vzdrževanje umetnih rovov in obore za jazbeca in lisico, nabavo

Na občnem zboru so izglasovali tudi popravek vzrejnih pravil; popravek predvideva disciplinski postopek proti vsem, ki bi kršili vzrejna pravila. Kot novo disciplinsko kazen so uvedli tudi prepoved vzrejanja, vendar največ za dobo 2 let.

Na občnem zboru je predsednik društva Mirko Kfidenti podelil odlikovanja KZS članom društva in nekaterim lovskim družinam. Slavnostna izročitev odlikovanj je bila veliko priznanje za vse, ki so pretekla leta v tej ali oni obliki delali za razvoj lovske kinologije.

Z redom za kinološke zasluge II. stopnje sta bila odlikovana LD Žalec in Jože Pangerl iz Celja. Zlati znak za kinološke zasluge so dobili LD Grmada-Celje, LD Podčetrtek, Jože Urleb in Rafko Bornšek

Nemška kdl. ptičarja

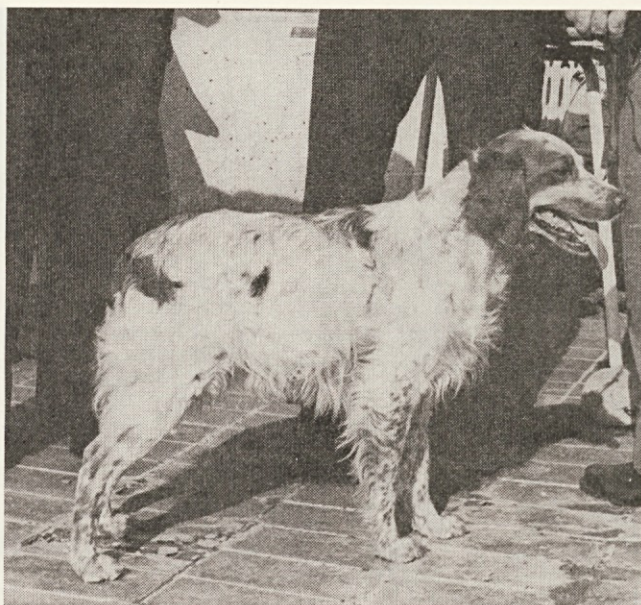
Foto B. Leskovic

— oba iz Celja — Ivan Samec iz Vojnika, Drago Štrukl iz Podčetrška in dr. Drago Dečko iz T. Velenja.

S srebrnim znakom za kino-loške zasluge so bili odlikovani Polde Savinek iz Braslovč, Alojz Vrtačnik iz Šmartnega o. D., Milan Udovč, Drago Leljak — oba iz Celja — Martin Ritovšek iz Kalobja, Jože Krivec iz Šmartnega v R. d., Emil Bezgovšek in Silvo Pavlinc iz Laškega, Viktor Konečnik in Ferdo Brinovec iz Mozirja, Ivan Jagrič iz Podrede, Leopold Gorjanc iz Poniške, Franc Klinar ml. iz Rečice o. S., Franc Vodušek in Franc Vodušek ml. iz Rogatca, Jože Imenšek in Mirko Ivanuš iz Rog. Slatine, Vinko Cverle, Marjan Gajšek in Anton Omerza iz Šentjurja, Alojz Anderluh iz Šmarja p. J. in Jože Jazbec iz Žalca.

S. K.

Francoski ptičar — epagneul breton. Zanj velja rek: »Maksimalne lastnosti v minimalnih merah.« Foto B. Leskovik

Predvidena legla

Angleški setri (JRAS):

Leglo 10. 6. Rejec Jakob Zanoškar, Količevo 36, Domžale.

Brandl-braki (JRBr. B):

Leglo 25. 5. Rejec Milan Udovč, Ul. žalskega tabora 1, Žalec.

Westf. brak-jazbečarji (JRWBj):

Leglo 3. 6. Rejec Franc Ahačič, Begunje 88 na Gorenjskem.

Leglo 9. 6. Rejec Viktor Konečnik, Mozirje 265, Mozirje.

Posavski goniči (JRGp):

Leglo 2. 6. Rejec Slavko Klemen, Dol pri Hrastniku 44.

Leglo 15. 6. Rejec Dušan Jarh, Dol. Leskovec 3, Brestanica.

Leglo 5. 6. Rejec Franc Koprivec, Pri mostu 8, Grosuplje.

Leglo 2. 6. Rejec Jože Jece, Predenica 40, Šmarje pri Jelšah.

Istr. kdl. goniči (JRGki):

Leglo 25. 6. Rejec Alfred Drnovšek, Gradno 9, Dobrova.

Leglo 25. 6. Rejec Karlo Padovan, Streliška pot 2, Nova Gorica.

Leglo 9. 6. Rejec Franc Šturn, Loka 52, Kobarid.

Leglo 29. 5. Rejec Jože Bajič, Lokavec 128 e, Ajdovščina.

Leglo 3. 5. Rejec Marjan Pleškovič, Gor. gomila, Šmarješke Toplice.

Leglo 1. 5. Rejec Anton Maverič, Šlovrenc 9, Nova Gorica.

Leglo 20. 4. Rejec Gracijan Kocijančič, Neblo 21, Nova Gorica.

Leglo 31. 4. Rejec Franc Dvorjak, Šentilj 73, Mislinja.

Leglo 28. 5. Rejec Stane Škufca, Stranska vas 8, Ivančna gorica.

Res. istr. goniči (JRGri):

Leglo 11. 6. Rejec Stanko Krebel, Mislinja 228, Mislinja.

Leglo 8. 2. Rejec Alojz Turk, Potočna vas 16, Novo mesto.

Foksterierji (JRFos):

Leglo 3. 6. Rejec Tone Štajer, Goričane 13, Medvode.

Leglo 30. 5. Rejec Tone Štajer, Goričane 13, Medvode.

Kdl. jazbečarji (JRJki):

Leglo 12. 6. Rejec Ivan Pintar, Grajska vas 49, Gomilsko.

Leglo 22. 5. Rejka Ana Sepe, Preradovičeva 34, Ljubljana.

Res. jazbečarji (JRJri):

Leglo 26. 5. Rejec Franc Jug, Stolovnik 3 a, Brestanica.

Hanovrski barvarji (JRHB):

Leglo 2. 6. Rejec Emil Grmadnik, Center 97, Črna na Koroškem.

Leglo 3. 7. Rejec Maks Konečnik, Lovska hiša Trnovc, Kočevje.

Leglo 2. 7. Rejec Mirko Stražičar, Streliška 12, Kočevje.

Lovski terierji (JRLT):

Leglo 12. 6. Rejec Janez Šubelj, Podmolnik 15, Dobrunje.

Leglo 4. 6. Rejec Franc Pučnik, Oplotniška 12, Slov. Konjice.

Leglo 6. 6. Rejec Vido Petek, Šalka vas 2 a, Kočevje.

Leglo 5. 6. Rejec Franc Verdev, Kuniguda 1 a, Šmartno v R. d.

Leglo 30. 5. Rejec Adolf Meglič, Spuhlja 65 a, Ptuj.

Dolgodl. jazbečarji (JRJdd):

Leglo 12. 6. Rejec Viktor Vauhnik, Kersnikova 12, Maribor.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Leglo 22. 6. Rejec Ignac Vidic, Zasip 9, Bled.

Leglo 15. 6. Rejec Edvard Želko, Rodik 30, Kozina.

Leglo 25. 5. Rejec Ciril Janežič, Puščava 7, Mokronog.

Leglo 5. 5. Rejec Franc Klinar, Poljane 31, Rečica ob Savinji.

Leglo 12. 6. Rejka Ančka Udovič, Unec 115, Rakek.

Leglo 8. 6. Rejec Anton Gabron, Bistrica ob Sotli 23.

Leglo 16. 5. Rejec Franc Puc, Vipava 161.

Koker španjeli (JRKŠ):

Leglo 6. 6. Rejec Jože Jernej, Čečovlje 72, Ravne na Koroškem.

Leglo 2. 6. Rejec Drago Jazbec, Letence 19, Golnik.

Špringer španjeli (JRŠŠ):

Leglo 21. 4. Rejec Jože Protner, Malečnik 10, Maribor.

Leglo 2. 6. Rejec Brane Fajfar, Gubčeva 3, Kranj.

Leglo 18. 4. Rejec Marko Vilfan, Iška vas 97, Ig.

Labrado retriever (JRLR):

Leglo 1. 5. Rejka Barbara Volaj, Grafenauerjeva 39, Ljubljana.

Nem. prepeličarji (JRPr):

Leglo 22. 6. Rejec Viktor Hrovatin, Vipavska 17 a, Ajdovščina.

Leglo 26. 6. Rejec Vili Rener, Gradišče 40, Vipava.

Leglo 26. 5. Rejec Stojan Jarc, Brejčeva 19, Domžale.

Leglo 2. 6. Rejec Jože Pangerl, Miklošičeva 1, Celje.

Epagneul bretoni (JEEB):

Leglo 30. 5. Rejec Vinko Jurkas, Ulica 21. maja 20, Brežice.

Kinološka zveza Slovenije

KLUB DIANA

vabi vse slovenske lovce in bralce glasila »Lovec« na ogled jubilejne razstave fotografij divjih živali v naravi v Cankarjevem domu.

Klub prireja razstavo ob desetletnici svojega delovanja v sodelovanju z Mednarodno zvezo fotolovcev.

Razstava bo odprta od 8. do 17. julija 1983.

Vabljeni!

ZLATARNE CELJE

63000 Celje, Kersnikova 19, p. p. 75
Telefoni: (063) 22 252, 24 700, 24 711

TOZD VELEPRODAJA
Z ZUNANJO TRGOVINO

Odkupujemo prodnike (okljiče)

jelenov in košut

Naša posebna komisija bo poslana prodnike ocenila in vam sporočila odkupno ceno. Če se s ceno ne boste strinjali, vam bomo prodnike vrnili na naše stroške.

Oddelek za raziskavo trga

Lovska družina Juršinci pri Ptuj
prireja

Tradicionalno lovsko prireditev v počastitev dneva borca

Prireditev bo 3. julija 1983 pred lovskim domom v Juršincih.

Program:

- Meddružinsko tekmovanje v streljanju na glinaste golobe (ekipno, posamezno, športno in lovsko). Začetek tekmovanja bo ob 7.30. Za najboljše so pripravljene bogate nagrade.
- Za ples in dobro voljo bo od 15. do 24. ure skrbel ansambel »Flamingi« s pevci Alfijem Nipičem, Ivom Mojzerjem in Alenko Kranjc.
- Pripravljen bo izjemno bogat srečolov.

Poskrbljeno bo za lovske in druge specialitete ter za domačo kapljico.

Juršinski lovci vas ljubeznivo pričakujejo!

Tečaj za vodnike krvosledcev

Lovsko kinološko društvo (LKD) Ljubljana prireja tečaj za vodnike krvosledcev (barvarji, brak-jazbečarji, šarivci, ptičarji itd.).

Prvo predavanje bo v četrtek, **9. junija 1983, ob 17. uri**. Zborna mesto pred gostilno Tavčarjev dvor na Ježici. Naslednja tri predavanja bodo prav tako ob četrtek.

Interesenti naj pošljejo prijave do **7. junija 1983 na naslov: Lovsko kinološko društvo Ljubljana, Župančičeva 9/II, 61000 Ljubljana.**

Za člane lovskih družin ZLD Ljubljana in člane LKD Ljubljana je tečaj brezplačen, drugi udeleženci pa plačajo pri-spevek 300 din.

LKD Ljubljana

Josef Martinz

9400 Wolfsberg — Avstrija

Gerichtsstr. 83

Telefon 9943 4352 2448

Specializirana trgovina in servis za vse lovsko in športno orožje svetovno znanih proizvajalcev.

Opravljamo strokovna puškarska dela:

- montiramo strelne daljnogleda (Suhl montaža z daljnogledom Kahles ali Habicht 3 × 32 ali 6 × 40),
- popravljamo puške in jih pristreljujemo,
- graviramo in broniramo ter obnavljamo gravuro in broniranje,
- polnimo stare krogelne tulce vseh kalibrov, tudi starejših, s krogli najnovejših tehničnih dosežkov.

Na zalogi imamo večje količine vseh vrst lovskega in športnega orožja, dvo-gledov, strelnih daljnogledov znanih proizvajalcev Zeiss, Habicht, Swarovski, Nikel, Kahles itd.

Na zalogi imamo tudi lovski pribor vseh vrst, lovška in športna oblačila ter obutev.

Obiščite nas, ne boste razočarani!

Ob sredah popoldne zaprto!

Lovska družina Grosuplje priredi tradicionalno

lovsko strelsko tekmovanje v kombinaciji za pokal »Ilova gora«

Tekmovanje bo v nedeljo, 19. junija 1983, z začetkom ob 17.30 pri lovski koči na Ilovi gori.

Tekmujejo strelci posamezniki in strelske ekipe.

Strelci pa tudi gledalci vabljeni k čim številnejši udeležbi!

LD Grosuplje

MALI OGLASI

Prodajam lovsko karabinko kal. 7 × 64 s strelnim daljnogledom Zeiss (suhlska montaža). Telefon (067) 81 092 — od 20.—21. ure zvečer.

Prodajam 50 nabojev za karabinko kalibra 7 × 64. Telefon (061) 572 600, Prancič.

Prodajam lovsko puško »Mauser« kal. 8 × 57 IS s strelnim daljnogledom (suhlska montaža) 6 × 42. — Alojz Avsenik, Letališka 12, 64248 Lesce.

Prodajam (zaradi starosti) lovsko karabinko kal. 7 × 57 z montiranim japonskim daljnogledom (plava optika), Goltjes, Medvedova 11, 61420 Kamnik.

Prodajam lovsko risanico CZ kal. .300 MG-Winchester s strelnim daljnogledom Habicht — NOVA 6 × 42 in z montažo KEM-KA. Puška ima še garancijo. Zanj imam tudi 40 nabojev. Telefon (069) 21 801 ali (069) 23 423.

Prodajam 3 mlade balkanske goniče (stare 3 mesece) in psico iste pasme, staro 6 let, s prav dobro telesno oceno. — Oskar Jan, Žlebnik 48, 61433 Radeče.

Izdelujem kovinske priprave za pritrjevanje trofej (rogovje srnjaka in roglje gamsa) na podložne deščice. Montaža je izredno enostavna. Interesentom pošljem pripravo po povzetju na predhodno pismeno naročilo ali na naročilo po telefonu (064) 60 987. — Božidar Jerman, Sorška 2, 64220 Škofja Loka.

Prodajam karabinko »Mauser« kal. 7 mm SE von Hofe (Magnum) z daljnogledom Zeiss 1,5 - 6 × 42 s suhlsko montažo. — Djuvadaj Savanović, Pečani, stavba H, št. 19, 78300 Prijedor.

Prodajam skoraj novo TRAP puško — Antonio Zolli. Informacije po telefonu (061) 737 330, Milan Jenčič.

Prodajam lovsko puško risanico »Mauser« kal. 6,5 × 57 s strelnim daljnogledom (puška je uvožena pred 2 letoma); **češko MK puško** s strelnim daljnogledom; **lovsko šibrenico — brezpetelinko 16/16 z menjalnimi cevmi 16/6,5 × 58 R** (izdelana v puškarni Kranj). — Janez Plemelj, Prešernova 10/c, 64260 Bled.

Prodajam malokalibrski vložek za šibrenico kal. 22 LR EXTRA (za cev 16 kal.) — Bernard Pungerčič, Prešernova 5, 68290 Sevnica, telefon (068) 81 106.

Prodajam nemško kdl. ptičarja, staroga 1 leto. Ocenjen je s prav dobro telesno oceno. — Jovan Bojič, Snebersko nabrežje 12, 61000 Ljubljana, telefon (061) 326 319.

Tovariši lovci!

Izdelujem lesene okrasne podstavke (deščice) za lovske trofeje vseh vrst in podstavke, na katere pritrdite noge srnjadi, s preparirano glavo v sredini (obešalniki). Naročeno pošiljam po pošti (povzetje). — Vojin Pejčič, Sarvaš, Kolodvorska 62, 54204 Bijelo Brdo.

Zveza lovskih družin Kočevje prireja

PREGLED ODSTRELA VELIKE DIVJADI V LETU 1982

11. in 12. junija 1983 v dvorani Družbenega centra v Dolenji vas pri Ribnici. Vabljeni!

ZLD Kočevje

SLIKI NA OVITKU — STR. 215

zgoraj:

Gamsi zamenjajo dolgo in temno zimsko dlako z letno v začetku junija, to pa z zimsko že do konca septembra. Na sliki koza v letni dlaki.

spodaj:

Poleti se gamsi najraje zadržujejo na robovih planinskih gozdov, do koder seže planinsko rastje.

Foto Savin Bitenc, Diana

Utrinki s IV. lovskih smučarskih tekov, ki so bili 5. 3. 1983 v Hotedršici pri Logatcu (glej članek na strani 195). Foto: Miha Tršar

